CAHİT KÜLEBİ
bütün şiirleri

Adamın Biri

Rüzgâr

Yeşeren Otlar

Atatürk Kurtuluş Savaşında

Süt

Türk Mavisi

Yangın

Güz Türküleri

ADAM

ADAM YAYINLARI
©
Adam Yayıncılık ve Matbacılık A.Ş.

Birinci Basım: Nisan 1982
İkinci Basım: Temmuz 1985
Üçüncü Basım: Eylül 1988
Dördüncü Basım: Kasım 1990
Beşinci Basım: Nisan 1992
Altıncı Basım: Mayıs 1993
Yedinci Basım: Mart 1994
Sekizinci Basım: Eylül 1996
Dokuzuncu Basım: Şubat 1997
Onuncu Basım: Nisan 1997
On birinci Basım: Ocak 1998
On ikinci Basım: Ekim 1998

Kapak Düzeni: Sungu Çapan

98.34.Y.0016.38
ISBN 975-418-040-7

YAZIŞMA ADRESİ : ADAM YAYINLARI, KÜÇÜKPARMAKKAPI SOK., NO. 17, 80060 BEYOĞLU - İSTANBUL
TEL: (0 - 212) 293 41 05 (3 HAT) FAKS: (0 - 212) 293 41 08

Cahit Külebi

●

Bütün Şiirleri

ADAM

1.

ADAMIN BİRİ

(1936 - 1946)

Evvel zaman içinde yazdığım şiirler
Bergüzar olsun.
Aç kapıyı bezirgân başı
Bezirgân başı.

EVVEL ZAMAN

Asardın okulu her sabah
Sen de âşıktın bir zamanlar,
Geceleri sokak sokak gezerdin
Ellerin ceplerinde, yıldızları sayarak.

İnsanın sevdası on beşinde
Horoz şekerlerine güneşlere benzer,
Gülerdi tramvaylarda bir küçük kız
Bekâreti beyaz dişlerinde.

İçi kadın çamaşırı doluydu vitrinlerin,
Allık pudra, frenk altını küpeler,
O tarihte dükkânların önünde
Dalıp giderdin.

1943

ISTANBUL

Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Niksar'da evimizdeyken
Küçük bir serçe kadar hürdüm.

Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak.
Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak.
Mevsimler ne çabuk geçiverdi
Unutmak, unutmak, unutmak.

Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti,
Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti.
Yine kamyonlar kavun taşır,
Fakat içimde şarkı bitti.

1939

ÖZLEM

Şimdi tarlalarda güneş vardır,
Karlar donmuştur otların uçlarında,
Artık akşamları dinlenemem
Başım avuçlarında.

İçi korku dolu kış gecesi
Hiç yatağın yok mu sıcak!
Dağları dolduran kır çiçeği
Hangi rüzgârlar seni koklayacak!

Saçlarımı kesip rüzgâra atacağım!
Ta ki haber götürsün bir gün sana!
İçimde bir şeytan var, diyor ki:
Aklına ne gelirse yapsana.

Ben bu şiiri yazdım atlı talimde
Bulunduğum şehir İstanbul'du,
Ağır ağır kar yağıyordu,
Atımın yelesi bulut renginde.

1940

HİKÂYE

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz,
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz!

Benim doğduğum köylerde
Ceviz ağaçları yoktu,
Ben bu yüzden serinliğe hasretim
Okşa biraz!

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu,
Dağıt saçlarını bebek
Savur biraz!

Benim doğduğum köyleri
Akşamları eşkıyalar basardı,
Ben bu yüzden yalnızlığı hiç sevmem
Konuş biraz!

Benim doğduğum köylerde
İnsanlar gülmesini bilmezdi,
Ben bu yüzden böyle naçar kalmışım
Gül biraz!

Benim doğduğum köylerde
Kuzey rüzgârları eserdi,
Hep bu yüzden dudaklarım çatlaktır
Öp biraz!

Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin!
Benim doğduğum köyler de güzeldi
Sen de anlat doğduğun yerleri,
Anlat biraz!

1944

SIVAS YOLLARINDA

Sıvas yollarında geceleri
Katar katar kağnılar gider
Tekerleri meşeden.
Ağız dil vermeyen köylüler
Odun mu, tuz mu, hasta mı götürürler?
Ağır ağır kağnılar gider
Sıvas yollarında geceleri.

Ne, yıldızlar kaynaşır gökyüzünde,
Ne, sevdayla dolar taşar gönüller.
Bir rüzgâr eser ki bıçak gibi
El ayak şişer.
Sıvas yollarında geceleri
Ağır ağır kağnılar gider.

Kamyonlar gelir geçer, kamyonlar gider
Toz duman içinde,
Şavkı vurur yollara,
Arabalar dağılır şoförler söver,
Sıvas yollarında geceleri
Katar katar kağnılar gider.

1943

SEVDA PEŞİNDE

Kimsenin başına gelmemiştir
Benim başıma gelenler.
Hangi günüm sevinçli geçti?

Elbette tadı var bu âlemin
Ağaçların çiçekleri var,
Kadınların sıcak dudakları,
Bin bir türlü hali var denizlerin.

Evimdeyken bu saatte ben
Çarşıya ekmek almaya giderdim,
Şehirli bir kadın gibi kokardı
Evlerin bahçeleri akşam serinliğinde.

Vaktiyle İzmir'e gitmiştim
Ömrümde ilk defa
Âşıklık yüzünden.
Şehre girerken ışıklar uçuşuyor
Rüzgâr okşuyordu saçımı tren penceresinde,
Kalbim bir bayrak gibi çırpınıyordu.

O gün bugündür başıma gelenler
Kimsenin başına gelmemiştir
Ekmek peşinde.
Geçmişten söz etmek neye yarar.

İşte şu anda naçar kaldım
Koca bir şehrin ortasında.
Karanlık caddeler uzayıp gidiyor,
Kar yağıyor ışıkların üstüne
Bir kadın çorabını çekiyor.
Çok sallanma küçük hanım,
Gönlüm gitmez peşinden
Birisi var yolumu bekler.
Ömrüm günüm yalnız geçiyor
Bir tek sevda peşinde.

1946

AKŞAMLAR HEY AKŞAMLAR

Kim esir değildir
Kendi içersinde?
Akşamlar hey akşamlar!

Doğmasaydım eğer
O küçük şehirde
Kim böyle boş gezer,
Yüzer gibi olur,
Bir koca nehirde?

Yorgunluk hey yorgunluk!
İnatçı yorgunluk!
Dalgın bir yüz kadar
Tozlu ayakkabılar.
Yorgunluk hey yorgunluk!

1944

HARP İÇİNDE

Babalar evlerine mahçup döndü her akşam
Harp içinde.
Anaların sütü kesildi,
Çocuklar ağladı,
Erkekler askere gitti.
Kadınlar bir deri bir kemik.
Harp içinde kızlar sarardı.

Savaşanlardansa
Ancak bir hatıra kaldı.

1946

ADAMIN BİRİ

I.

Çifte koştuğun öküzler,
Senin kadar yorgun değil kardaş!
Sen ki kış ve yaz düşünceli
Sen ki kış ve yaz yalnayak!

Ne esnaf ne tüccar ne efendi
Senin kadar değil düşünceli
Senin kadar yorgun değil kardaş!
Sen ki kış ve yaz düşünceli,
Sen ki kış ve yaz yalnayak!

Sevmesi sana mahsustur
Yüreğin hükmedince,
Boynunun damarları kabararak
Türkü söylersin söyleyince,
En iyi sen gülersin,
Ölürsün öl deyince,
Sana mahsus çalışmak.
Sen ki kış ve yaz düşünceli,
Sen ki kış ve yaz yalnayak!

1946

II.

Sırtında meyve küfesi,
Başında hasır şapka,
Dolaşır durursun akşama kadar
Sokaklarda.

Kadınlar görürsün incir gibi,
Utanır incire yemiş dersin.
Evler görürsün saraylar gibi
İçini bilemezsin.

Yükün hafifleyince akşam üstü
Sessizce dönersin yattığın hana,
Rahat bir döşek serer kahve peykesi
Kemikleri sızlayana.

Uykular da sinemalar gibidir
Ablak yüzlü kadınlar terini siler.
Halden armut alırsın beş liraya,
Memleketten gelir hemşeriler.

Sırtında meyve küfesi,
Başında hasır şapka,
Dolaşır durursun akşama kadar
Uykularda.

1946

DÜNYAMIZ

I

İğrendim senin gidişinden
İğrendim.
Günlerin kepaze birbirinden.
Kışların soğuk, yazların sıcak
İnsan nerdeyse
Nerdeyse
Öyle güzel günlerin var olduğuna inanmayacak.

II

Ben göçmen arabaları üstünde doğmuşum
Kış kıyamet gününde.
Türlü boyalara girmişim.
Bu yaşıma kadar türlü boyalara girmişim.
On beş yıl öğrencilik,
Birkaç yıl memurluk etmişim.
Gün olmuş ekmekçi dükkânlarını
Hasretle seyretmişim.
Gün olmuş sevda çekmişim
Bu yaşıma kadar türlü boyalara girmişim.

III

Oysa ki bahar geldiğinde
Toprak kımıldar yavaş yavaş
Bir gecede dağ taş yeşerir.
Su yürür ağaçlara
Dağ taş yeşerir.
Kuşlar uçar isteklerin ardında.
Oysa ki bahar geldiğinde
Kızlar bile daha endamlı, daha sıcak
Daha taze görünür.

IV

Oysa ki insanlar vardır yeryüzünde
İşimizin, derdimizin ortağı
Dostumuz kardeşimiz insanlar.
Onları düşündüğüm zaman
Öyle bağlanıyorum ki hayata
Gecelerim gündüz oluyor
Gündüz oluyor.
Dostumuz kardeşimiz insanlar.
Kimi iskele hamalı
Sokaklarda yalınayak gezer.
Kimi çiftçi elaman çağırır
Elaman çağırır!
Kimi âşık olmuş hülyalar peşinde.
Kimi mahpus, gününü bekler.
Ekmeğimizin, işimizin, derdimizin ortağı
Dostumuz kardeşimiz insanlar.

1944

YİRMİNCİ YÜZYILIN İLK YARISI

Yirminci yüzyılın ilk yarısı
Ölüm çağı oldu
Zulüm çağı oldu
Yalan çağı oldu.

Yirminci yüzyıl insanları
Asıp kestiler
Kesip biçtiler
Tepeler gibi ölü yığıp
Deryalar gibi kan içtiler.
Çocukları ağlattılar
Kadınların ırzına geçtiler.
Yirminci yüzyıl, insanların
Ağlamasın da kimler ağlasın!

1943

UÇAK YOLCULUĞU

Bir uçağım olmalı benim
Binip üstüne binip üstüne
Şu dünyayı gezmeliyim,
Gidip Akdeniz kıyılarına
Merhaba demeliyim
Sıcak sıcak denizlerde
Çimen gemici çocukları.

Bir uçağım olmalı benim
Binip üstüne binip üstüne
Daha uzaklara gitmeliyim,
Ta Fransa'ya, Berlin'e.
Selam demeliyim dört iklimden,
Özgürlük için dövüşmeye gelenler
Ölümlü günler bitti mi
Öten tüfekler sustu mu
Kazanlarda sıcak aşlar pişti mi?

Bir uçağım olmalı benim
Binip üstüne binip üstüne
Diyar diyar gitmeliyim.

1945

KADINLAR

Neden kadınlar böyle sıcak?
Neden kadınlar böyle taze?
Yaz gelince basmalar giyerler
Sade.

Ben yine çocukları severim
Bütün kadınlardan ziyade.

1942

MEHMET ALİ

Mehmet Ali'yi anası
İşe giderken doğurdu
Savaş bitiminden üç ay önce.
Az süt emdi Mehmet Ali,
Az ışık gördü,
Az ısındı,
Duydu anasının yorgunluğunu,
Bol bol uyudu Mehmet Ali
Çocukların bedava uykusunu.

Zeytinyağı ve ekmek kadar
Kıttı özgürlük memlekette.
Büyüdüğü zaman akranları Mehmet Ali'nin
Her şey bol olur elbette.

1945

MEHMET ALİ'NİN BEŞİĞİ SALLANIYOR

Mehmet Ali'nin beşiği sallanıyor,
Anası bulaşık yıkıyor
Ben ninni söylemesini bilmem
Mehmet Ali ağlıyor.

Kaynamayan kazanı ben neylerim
Taşmaz olur.
Ağlamayan oğlanı ben neylerim Mehmet Ali'm.
Büyüyünce de uyur.

Mehmet Ali'nin beşiği sallanıyor,
Uzaklardan haberler geliyor.
Sallanı sallanı Mehmet Ali'm
Büyüyor.

1945

ÇARŞI

Mezarımı çarşının ortasına kazsınlar
Akça kadınlar
İnce kadınlar
Başucuma gelip ağlasınlar.

Mezarımı çarşının ortasına kazsınlar
Üstünden dostlar geçsinler
Çocuklar oynasınlar.

Ben öldükten sonra
Ben öldükten sonra
Dostlar yaşasınlar.

1946

İŞTE ŞU GÖRDÜĞÜM DENİZ

İşte şu gördüğüm deniz
Başka toprakların da denizi,
Üstünde şehirler kurulan
Kıyılara gemiler götürür.

İşte şu gördüğüm dalga
Başka denizlerin de dalgası,
Nice kadınları yıkamış
Okşamış rıhtımları.

İşte şu gördüğüm yosun
Başka denizlerin de yosunu,
On beşinde çocuklar atmış
Denize, kesip saçını.

İşte şu gördüğüm balık
Başka denizlerin de balığı
Liman liman dolaşır durur
Kelleyi koltuğa alıp.

İşte şu gördüğüm rüzgâr
Başka denizlerin de rüzgârı,
Bağırsam duyar mı sesimi
Karşı kıyıdaki çocuklar?

1943

YAĞMUR

Yağ hay mübarek
Şarıl şarıl,
Yıka taşları toprakları
Tarlalar yeşerinceye dek.

Artık geçti hüzün taşımanın modası
Getir bize yeşillik, sevinç getir.
Sendedir bütün nafakamız
Bil ki bütün umudumuz sendedir.

Yıka taşları toprakları
Şarıl şarıl,
Tarlalar buğday bekler senden, çocuklar ekmek
Dünyanın da yüzü yıkanmak gerek,
Yağ hay mübarek.

1939

NASIL SEVMEZSİN BU DÜNYAYI

Nasıl sevmezsin bu sabahları?
Her gün kuvvet getirir işimize,
Nasıl sevmezsin gökyüzünü
Çalışanlar da muhtaçtır maviye.

Şu denizi nasıl sevmezsin?
Ta uzaklara götürür bizi,
Karımızdan daha iyi şu rüzgâr
Kurutur terimizi.

Ya ırmaklar ki yalnız yurdumuzda
Sahipsizdirler,
Canları istediği gibi
Alıp başlarını giderler.

Nasıl sevmezsin arkadaşları
Türkü söylerken?
Nasıl sevmezsin tarlaları
Yeşerirken?

1944

OTOBÜS

Hey yol üstündeki otobüs
Karoserin ne yeni!
Kız gibi motorun var,
Benzin kokuyorsun
Lastiklerin sağlam.

Uçup gider misin şoförün olsam?

1946

İLKBAHAR GELDİ

Niçin ilkbahar akşamları
İnsanın canı sıkılır,
Vapura, trene binmeden
Özlerim niçin uzakları?

Toz ol, rüzgâr ol derim bazan
Yağmur içerime yağsana!
Yüzünü gökler gibi seyrederim
Güneş gelsene uzaklardan!

Bir gün ilkbahar akşamları
Evimizde yemek yiyebiliriz,
Sessiz seyredebilirim
Vatan haritamı.

1940

ÖZGÜRLÜK

Eğer kuvvetim yetse benim
Rıhtıma koşarım yalnayak.
Halatlarını bütün gemilerin
Bıçağımla keserim.
Gemiler açılır sallanarak,
Ben de artlarından bakarak
Gülerim,
Bütün kuvvetimle bağırarak.
Azat olun gemilerim, azat olun gemilerim!

Eğer kuvvetim yetse benim
Kentin bütün çocuklarını alırım evlerinden
Hepsine kiraz çiçeklerinden
Bir çift kanat takarım.
Çocuklar havalanır uçarak
Ben de artlarından bakarak
Gülerim,
Bütün kuvvetimle bağırarak
Azat olun bebeklerim, azat olun bebeklerim!

Sonra da kendi kendime
Artık işin kalmadı derim,
Çeker arabamı giderim.

1939

YURDUMUZ

Pasinler'deki köyümüzün
Sokakları beyazdı;
Pasinler'deki köyümüzün
Sokakları beyazdı;
Sonra ovalar gördüm ki
Ya çöldü, ya ayazdı.

Uzak ovalar
Çorak ovalar
Göklerinde uçan koca uçaklar
Nereye giderler, nerden gelirler?

Türkiye bayrağımız gibi
Dalga dalgadır;
Türkiye bayrağımız gibi
Dalga dalgadır;
Sıvas kiliminden yolları
Gökte yıldız kadar köyleri vardır.

Uzak köyler
Harap köyler
Uzak köylerimizde doğan hemşeriler
Neler konuşurlar,
Neler düşünürler,
Ne yerler?

Ya yurdumuzun kadınları
Hep yanık tenlidirler;
Ya yurdumuzun kadınları
Hep yanık tenlidirler;
Hepsi de çınar gibi
Yahut veremlidirler.

Uzak kadınlar,
Sıcak kadınlar,
Ya onların doğurduğu karacaoğlanlar,
İşçiler, balıkçılar, çobanlar

1944

ÇİÇEKLE KONUŞMA

Artık ne pencerem var seni koyacak
Ne masam,
Sevgilim de yok bu şehirde
Çiçek seni alıp ne yapsam?

1940

MASALDAKİ YALNIZLIK

Ben yalnızlığı
Gökte uçar gördüm.
Ben yalnızlığı
Garip naçar gördüm.
Ben yalnızlığı
Gelir geçer gördüm.

1939

MASALDAKİ ÇOCUK

O ağlasa korkar
Ya da gülse korkar

Eve haber gelse
Kente yağmur yağsa

Akşam olsa korkar
Yalnız kalsa korkar.

1939

YAŞAMAK

I

Mevsimlerin hapishanesinde
Uzun demir parmaklıklar vardır,
İsteklerin hapishanesinde
O, saçlarının örgüsünü çözer.

Bahçelerin hapishanesinde
Bütün çiçekler sahipsiz,
Bulutların hapishanesinde
Beyaz adalar yüzer.

Gecelerin hapishanesinde
Bu şiirin sahibi tek başına,
Umutların hapishanesinde
İn cin yok.

1939

II

Ben niçin tutsağım yeryüzünde
Ben niçin, bilmek isterim?
Ayaklarım var yürümek isterim,
Dişlerim var gülmek isterim,
Gözlerim var görmek isterim.

Yurdumuzun göklerinde mi yerin,
Hey Tanrı bilmek isterim?

1939

SONBAHAR GELİYOR

Sonbahar geliyor serçe
Yuvanı nereye yapacaksın?
Ayva çiçek açmadan önce.
Meyvelerin içi geçecek
Rüzgâr başka çeşit esecek
Yağmurlarla ıslanacaksın.

Oysaki ne kadar sıcaksın!

1938

SEVDA

Bildim ki nasibim yalnız sen,
Ekmeğim senden gelirmiş,
İnsan uyuyabilirmiş
İzin verirsen.

Dolaşamıyorum sokakta
Rüzgârla serinleyemiyorum,
Esneyip gerinemiyorum
Upuzun yatamıyorum parkta.

Bir mavi balon mudur bu yaz
İçi sevda dolu yolculuk,
Kurtar beni artık ey çocuk!
Dişleri papatyadan beyaz!

1938

TABANCA

Bir nagant tabancam olsa benim
İnce bilekli yâr!
Dünyaya eyvallah etmem
Altın yürekli yâr!

Çocuksun gülüp söylersin,
Uçan kuşlara benzersin,
Ben ölürsem eğer neylersin
Telli duvaklı yâr?

1944

YENİ GELİN

Senin ellerini
Öpmeye kıyamam,
Senin yüzüne
Bakmaya kıyamam,
Neden kızarıyorsun yeni gelin
Sokakta rastladığım zaman?

1943

RESİM

Sen bir kamış gibi narinsin!
Öyle ince ki parmakların
Okşasan kırılır,
Öpülsen halsiz düşersin.

Sen sabahlar kadar tazesin!
Pembesin, beyazsın, yeşilsin.
Tarlalarda bulutların gölgesi gibi
Güzelsin!

Söğüt ağaçlarının altında
Akan mavi dereler vardır,
Akşam rüzgârlarıyla güneş savrulur,
Sen de öylesin.

Kiraz ağaçları ağzında meyve verir,
Karpuz kessem içini görürüm.
Hiçbir çiçeğe benzemeyen kokular duysam
Özleminden ölürüm.

Ödemiş'in dört yanını dağlar sarmış
İçim sıkıldı.
Böyle çizgisiz resim yaptım
Okuyucu sana karşı mahcubum.

1945

İZİN

İzin alır gelirsem,
Güleceksin sevincinden,
Sabahları erken kalkacağız
Sobamızı yakacağız,
Saçların güzel olacak tütünümün renginden,
Ellerin çay kokacak
Gün doğacak sesinden.

1941

SABRET

Sen petekte bir gömeç bal gibisin!
Renksin yazdan kıştan, tazeliksin bahardan.
Yapraklarda dolaşan serin bir rüzgârsın ki
Her gün eser durursun hafızamdan.

Ellerin var beyaz güller gibi küçücük,
Mutlak kalbin tomurcuklardan pembe!
Sanki yeşil yaylalardır gözlerin
Alnımda ter ve kuvvetsin işimde.

Ben kanadı kırık bir kuş değilim
Döner bir gün gurbet ellerde kalan
Sabret neşem, sabret şarkım, sabret sevdiğim,
Sabret kalbi tomurcuklardan pembe olan.

1943

GÜZELLEME

Evinizin önünde dolaşsam
Seni bulamazdım,
Sen gözlerinde bahçeler olan
Şimdi evimdeki karım.
Senin kadar güzel olsun çocuklarım.

Gökyüzü bugün ne kadar da çok
Yıldızlarla dolu avuçların!

1941

2.

RÜZGÂR

(1936 - 1949)

RÜZGÂR

RÜZGÂR

Şimdi bir rüzgâr geçti buradan
Koştum ama yetişemedim.
Nerelerde gezmiş tozmuş
Öğrenemedim.

Besbelli denizden çıkıp
Kıyılar boyunca gitmiştir.
Tuz kokusu, katran kokusu, ter kokusu
Yüreğini allak bullak etmiştir.

Sonra başlamış tırmanmaya dağlara doğru
Bulutları koyun gibi gütmüştür,
Okşayıp otları yaylalarda
Büyütmüştür.

Köylere de uğradıysa eğer
Islak, karanlık odalarda beşik sallamıştır
Güneş altında çalışanlara
İmdat eylemiştir.

Sonra başlayıp alçalmaya ovalara doğru,
Haşhaş tarlalarında eflatun, pembe, beyaz,
Kıraçlarda mavi dikenler...
Toz toprak gözlerine gitmiştir.

Kentlere de uğramış ki yanımdan geçti.
Haşhaş çiçeğine benzer kızlar görmüştür.
Bir gülüş, bir tel saç, allık pudra
Alıp gitmiştir.

Şimdi bir rüzgâr geçti buradan
Koştum ama yetişemedim.
Sorsaydım söylerdi herhalde
Soramadım.

1944

CEBECİ KÖPRÜSÜ

Cebeci köprüsünün üstü
Karınca yuvasına benziyor.
Hamallar, körler, topallar
Oturmuş nasibini bekliyor.

Cebeci köprüsü yüksek,
Altından tren geçiyor.
Ya benim aklımdan geçenler?
Kimse bilmiyor.

Şu dünya güzelim dünya
Tıkır tıkır işliyor,
İnsanlar insanlar insanlar
Neden böyle çekişir durur?
Aklım ermiyor.

Cebeci köprüsünün korkulukları
Kara boyalı.
Daha böyle köprülerden geçersin çok
Cahit Külebi!

1946

GÜNLER BANA BİR HİKÂYE ANLATTI

Geçen gün bir kadın gördüm,
Kucağında bir çocuk vardı.
Yüzü kehribar rengindeydi.
Ne oldu sana bebek dedim
Noldu da böyle zayıfladın?
Çocuk yüzüme bakıp güldü.
Geçen gün bir çocuk gördüm
Yüzü kehribar rengindeydi.

Geçen gün bir gelin gördüm
Gelinin yüzü gül rengindeydi.
Kocasının koluna asılarak gider.
Ne oldu sana gelin dedim,
Noldu da böyle güzelleştin?
Gelin yüzüme bakıp güldü.
Gözleri zeytin rengindeydi.

Çok güvenme haline gelin dedim
Bir gün gelir sen de anlarsın.
Dünya dediğin şeker şerbet
İçi başka dışı başkadır.
Bir gün şu kadına dönersin,
Dönersin de sonra ağlarsın.
Çok güvenme haline gelin dedim.

Geçen gün bir adam gördüm
Bir şeyden korkar gibiydi.
Kim korkuttu seni adam dedim
Herif yüzüme bakıp güldü,
Geçen gün bir adam gördüm.

Dayanamıyorum onların haline
Yüreğime oklar saplanıyor.
İstiyorum ki kadınlar her zaman
Vefalı, iyi, sıcak,
Erkekler sağlam yapılı, çalışkan,
Çocuklar tosun gibi,
İstiyorum ki pırıl pırıl olsun
Dünyamızın günleri.
Ne çare evdeki hesap
Çarşıdakine uymuyor
İnsanlar bol bol laf ediyor ya
Yine de işlerine
Akıl fikir ermiyor.

Bizim bir dünyamız var ki
İstesek güzel olur,
Denize girsek balık gibi
Yumuşar kemiklerimiz,
Güneşin altında otursak
Isınır dinleniriz.
Bizimdir rüzgârı, ağacı, meyvesi
Bizimdir dostluğu, kardeşliği, sevdası.
Ama biz insanoğulları.
Babadan mirasa konmuşuz
Her gün bir taşını söker atarız
Hele bir işimize elversin
Tozu dumana katarız.
Ama biz insanoğulları
Babadan mirasa konmuşuz.

1947

BİR YILBAŞI GECESİ

Niye geldin 47 senesi?
Sanki geçen yıldan memnun muyduk?
Uzak düştük bütün ahbaplardan,
Ne ısındık, ne doyduk.

Çocuğumun elindeki ekmek
Ben laf söyledikçe azaldı,
Bu yüzden şiirler ceplerimde
Her zaman yarım kaldı.

Gün geçtikçe zayıfladı karım,
Gün geçtikçe işimden soğudum.
Öye zamanlarım oldu ki
Yaşadığımı unuttum.

Hey sokaklar uçup giden sokaklar
Bir zaman ben de gezerdim.
Çarşı pazar kalabalık gördüm mü
Korsan gibi dalıp girerdim.

İnanılmaz genişlikte çayırlar görmüştüm,
İnanılmaz mavilikte denizler.
Kızlar vardı diri, pırıl pırıl
Sudan yeni çıkmış balığa benzer.

Öyle kadınlar gördüm ki koy başını göğsüne
Yaz günlerinde yaşa.
Hey hovardalık günlerim benim
Geri gelmez bir daha.

Arkadaşlarım da oldu zaman zaman,
Çoğu hergele çıktı.
Öylesini gördüm ki bazan
Altın gibi çocuktu.

Boşver filan oğlu filan
Yılbaşı gecesinde tasalara boşver!
Bilmez misin rüzgâr estikçe
Çiçeklerin kokusu uçar gider.

Bilmez misin ağaçlar sallandıkça
Meyveler dökülür yere,
Gün olur yeniden bahar gelir
Dünyamız yeşerir birdenbire.

Hoşgeldin yılbaşı gecesi
Geçen yıllardan da memnunduk,
Gelecek günleri düşündük de
Hem ısındık, hem doyduk.

1947

ŞİMDİ

Şimdi dünyada
Bazı insanlar
Eğilmiş kitapların üstüne
Düşünmektedir.

Bazısı uykuda
Bazısı iş başında
Bazısı gurbette
Bazısı eğlenmektedir.

Bazı insanlar
Can çekişmektedir.

Şimdi dünyada
Bazı kadınlar
Ak südü dolap dolap
Çocuğunu emzirmektedir.

Bazı ekinler
Bazı ağaçlar
Bazı kuzular
Büyümektedir

Bazı insanlar
Kötülük düşünmektedir.

Şimdi dünyada
Bazı insanlar
Gözleri pırıl pırıl
Vücutları ıslak
Sevişmektedir.

Bazı kağnılar
Bazı trenler
Bazı uçaklar
Gelip gitmektedir.

Şimdi dünyada
Bu şiiri yazan
Hepsini görmektedir.

1946

ÇARE

Bu yerlerin havası ağacığım
Bize yaramadı.
Günden güne zayıflıyoruz
Ne üst ne baş kaldı.

Sen her gün akşama kadar ağacığım
Anaya hasret, babaya hasret,
Ekmeğe, insan yüzüne,
Sokaklara hasret.

Lavanta kokuları gelir uzak mahallelerden,
Yel estikçe sıra sıra kavaklar sallanır,
Bir yoksulluk, bir yalnızlık, bir gurbet
İnsan nasıl olsa katlanır.

Türkiye uçsuz bucaksız ağacığım!
Bu yerlerin havası bize yaramadı,
Kalkıp başka şehirlere gidelim artık
Çare kalmadı.

1946

KADINLAR

KADINLAR

I

Geçen gün aklıma geldi
Kadınlar da güzeldir dedim,
Seneler var ki ben onları
Ne yalan söyleyim düşünmezdim.

Semaver nasıl kaynar fıkır fıkır,
Öylesine kaynar kadınların içi,
Çiçeklenmiş narin ağaçlardır.
Isıtırlar insanı güneş gibi.

Öyleleri var ki hey Allahım hey !
Geç karşıdan bak,
Ak topuk beyaz gerdan,
Tüy döşekler kadar yumuşak.

Hiç hovarda meşrep değilim
Kim ne derse desin.
Ben öldükten sonra da bu mısralar
Kadınlara yadigâr olsun.

II

Şu kadınlar ne biçim mahluk
Sardıkça sarıyor beni,
Zilzurna sarhoş ediyor,
Üst üste içilen kadehler gibi.

Bir karısı var komşumuzun
Akşamları çiçek suluyor,
Ellerinden su döküldükçe
Kırmızı çiçekler daha kırmızı
Maviler daha mavi oluyor.

Bir komşumuzun da kızı var
Gece gündüz türkü söylüyor,
Ya doktor ya mühendis diyor da
Başka bir şey demiyor.

Geçen gece rasgeldim birine
Uzun uzun içini döktü,
Sevdalısı bırakmış peşini
Dünya zindan olmuş gözüne.

Yuvarlana yuvarlana bulutlar
Akıp gidiyordu başımızın üstünden,
Kırlangıçlar gibi ışıklar bizi
Okşayıp okşayıp kaçıyordu,
Öylesine sakindi ki gece
Sesi öylesine sıcaktı ki
Götürüp eğlendirmek geçti içimden.

III

Sade bunlar mı Cahit Külebi!
Doğup büyüdüğün Niksar'da
Kadınlar görmedin mi?
Kaybolur gider sanırdın
Tarla çapalarken güneş altında;
Karanlık odalarda tütün dizerken
Yanıp sönerdi ıslak ıslak
Yeşil tütün renginde gözleri.

Sade bunlar mı Cahit Külebi!
Kayseri'de, Adana'da, İzmir'de
Kadınlar görmedin mi?
Bir yırtık mendile benzerdiler,
Öyle kadınlar ki ekmek uğruna
Daha önce kızlıklarından
Renklerini verdiler.

Sade bunlar mı Cahit Külebi!
Sıvas'ın Yıldızeli taraflarında
Ya o gördüğün genç kadın!
— Öyle sabırlı, öyle sessiz... —
Yüzüne ağlayarak bakardın.

Otuzuna bile basmadan, dostlar!
Ölüp gidersem
Ardımdan ağlamayın!
Yalnız kadınlar için,
Yalnız onlar için ağlayın!

1947

DENİZ KIYISI

Deniz kıyısında bir yelkenli var
Yarısı sarı, yarısı mavi.
Denizin üstü dümdüz, bembeyaz
Kâğıt gibi.

Deniz kıyısında bir kadın var
Yere çömelmiş
Bir memesi dizine değer
Bir memesi boşta,
Saçlarından su damlıyor
Kuşlar geçiyor gözlerinden
Bir uçuşta.

Keskin bir koku gibi limandan
Geliyor insanların sesi,
Vuruşunu kalplerin duyuyorum,
Kâğıt gibi dümdüz, bembeyaz
Denizin üstü.

1948

ISTANBUL'DAKİ

Istanbul'da bir sevdiğim vardı
Keçi yavrusuna benzer,
Rüzgâr eserdi hafiften gözlerinde
Halden anlardı.

Bütün Şehzadebaşı bilir hikâyemizi,
Gülhane parkı bilir, gemiler bilir,
Gelip geçen bakardı.

Yanakları güz elmasına benzer
Soğuk havalarda,
Ormanlar gibi bakışları;
Çocuktu, aceleci bir hali vardı.
Bahar günleri geldi miydi
Saçları uçardı.

Adını bile unuttum
Yüzünü de, gemileri de,
Yalnız ara sıra aklıma geliyor
Sabah akşam iş başında
Ve asfalt caddelerde.

HAZİRAN

Her akşam bulutlar
Bilmez telaşımı,
Her akşam bulutlar.

Belki de haziran
Bulacak naaşımı,
Belki de haziran.

Bir gün geleceğim
Alıp şu başımı,
Bir gün geleceğim.

1938

TEMMUZ

Vücudun çıra gibi tutuştu tutuşacak
Saat üçe doğru bir temmuz gününde,
Ya beni düşüneceksin, ya da bir başkasını
Gülecek, konuşacak, dinleyeceksin
İncecik parmakların saçlarının içinde.

O zaman kim bilir ben nerde olurum?
Vücudum çıra gibi tutuştu tutuşacak.
Bir kahveye de girip oturamam
Dost yüzünden, ağaç gölgesinden, senden uzak.

Aklına eserse çık gel evinden
Güneşin sıcağını, rüzgârın kokusunu
Anasının memesi gibi emsin derin,
Bacakların görünsün basma eteklerinden.

Boş, dünyanın güzelliği de boş
Arkadaşlar da, hayal kurmak da boş, düşünceler de
Vücudun çıra gibi tutuştu tutuşacak,
Gülecek, konuşacak, dinleyeceksin
Saat üçe doğru bir temmuz gününde.

1946

DOST

Bir gece habersiz bize gel
Merdivenler gıcırdamasın,
Öyle yorgunum ki hiç sorma
Sen halimden anlarsın.

Sabahlara kadar oturup konuşalım
Kimse duymasın.
Mavi bir gökyüzümüz olsun, kanatlarımız
Dokunarak uçalım.

İnsanlardan buz gibi soğudum,
İşte yalnız sen varsın.
Öyle halsizim ki hiç sorma
Anlarsın.

1947

YAKINMA

Bir halin var seviyorum
Küçük ellerinden daha çok,
Bir halin var özlüyorum
Sıcak dudaklarında yok.

Yıldızlı gözlerinden ayrı ufuk
Bir halin var düşünüyorum,
Bir halin var gülüyorum
Arsız burnundan çocuk.

Bir halin var üzülüyorum.

1939

S

I

Bütün arkadaşlar Batıya gitti
Ben buralarda kaldım S.
Ama çok şey öğreniyor insan
Öz yurdunda kalırsa.

Sabahları işe giderken
Ceketimin yakasını kaldırıyorum.
Gözlerim yaşarsa da
Biliyorum, daha gencim, bu soğuklar üşütmez beni.
Buz gibi havayı çekiyorum ciğerlerime
Beyaz bir duman yükseliyor geri verirken.

Ama ne soğuk, sokaklar ne soğuk.
Otobüs bir türlü gelmiyor.
İki yanıma bakarak geçip gidiyorum,
Çocuklar koşarak uzaklaşıyor,
Kızlar daha güzel oluyor üşürken.

Dört duvar ortasında akşama kadar
Çalışmak benim işim.
Caddeleri, ağaçları,
Kırları unutuyorum;
Şöyle ayda yılda bir
Eğer kente inersem
Alacakaranlıkta,
İncecikten yağmur yağarken,
Hafif hafif başım dönüyor
Bir hoş oluyorum.

Sonra yine ev yine sen,
Solgun bir lamba altında oturup çalışmak.
Ara sıra gözlerimiz birbirini bulursa
Birden ısınıyor içim,
Birden ışıyor kitabın yaprakları,
Yaşadığımı hatırlıyorum
Bakıp gülerken.

Daha çok soğuk günler göreceğiz S.
Karanlık gecelerimizi yıldızlar bile ışıtamayacak.
Öyle halsiz düşeceğiz ki geceleri,
Özlem duyarak aynı yatakta
Birbirimizden habersiz uyuyacağız,
Sabahları biz çıktıktan sonra
Odamıza güneş girecek
Daha çok soğuk günler göreceğiz S.
Ömrümüz böyle geçecek.

1948

II

Bu sabah evden çıkarken
İçimde bir garip hüzün vardı,
Söküp atamadım ya S.
Geçmiş günler aklıma geldi.

Beni dünyaya bağlayan
Şu zayıf kollarındır,
Düşünmen, gülmen, konuşman,
Çocukça hallerindir.

Sadakati seyrettim gözlerinde
Yıllarca sabrı tahammülü.
Bulut oldun yağmur yağdırdın
Karanlık günlerimde.

On iki sene dile kolay
Başka türküler çağırdığım çok olmuştur,
Bazı bazı yanan şu yürek
Allak bullak olmuştur.

On iki sene dile kolay
Bak, ikimizin de ağardı saçlarımız.
Aldırma oynaşıyor ya sokakta
İki erkek kedi gibi çocuklarımız.

Başka türküler çağırdığım çok olmuştur
Bir tanesi var ki o da sensin.
Bırak yine çağırayım S.
Nasıl olsa güzelsin.

1948

ÇOCUKLAR

ÇOCUKLAR

I

Ağacığım senin kaderin
Bütün çocukların kaderi.
Neler etmedi yirminci yüzyıl
Sabi sübyan demedi.

Bir nazlı kuşa benzer
Çocuk dediğin.
Ev ister ekmek ister,
Öpülmek okşanmak ister.

Ağacığım şu dünyanın üstünde
Bir sürü şehir vardır.
Taşlanmış kuşlar gibi tedirgin
Dolaşan çocuklardır.

Masmavi dumanlar tüter
Onların gözlerinde,
Kara çalılara benzeyen bacakları
Toz toprak içinde.

Babası öldü gitti çoğunun
Ya da çarmıhlara gerer kendini,
Çoğunun anası mendil bile bulamaz
Saçlarıyla siler terini.

Ağacığım senin kaderin
Bütün çocukların kaderi.
Neler etmedi yirminci yüzyıl
Sabi sübyan demedi.

II

Benim küçük eşkıyam, yavru ceylan!
Bu zayıf kolların, bacakların,
Gün geçtikçe büyür, kuvvetlenir,
Dalları gibi ağaçların.

Öyle bir fırla ki sokaklara
Gölgen yetişemesin,
Duvar diplerinde seril uyu
Gövden güneşlesin.

Dur bahçelerin önünde geceleri
Çiçekleri kokla.
Rüzgârı çek ciğerlerine
İşlesin körük gibi.

Aydınlık pencereler nasıl yanarsa
Öyle ışıl ışıl yansın gözlerin,
Rüzgâr gibi yelken gibi ol
Kenti inletsin türkülerin.

Bak dünyamız da güzel ayışığı da
Geceler de gündüzler de güzel,
Gel hep birlikte büyüyelim
Ağacığım gel.

Benim küçük eşkıyam, yavru ceylan!
Bu zayıf kolların, bacakların,
Bir gün gelir büyür, kuvvetlenir
Dalları gibi ağaçların.

KUŞUN HİKÂYESİ

Evin önünde hark vardı,
Harkın üstünde alçacık köprü,
Köprünün üstündeki çocuklar
Hayalet gibi bir kuş gördü.

Eğilip baktık tahtalar arasından
Uzaklardan gelme bir garip kuş.
Kuzgun gibi, balıkçıl gibi bir şey,
Köprünün altına yorgun düşmüş.

Kutupların, denizlerin, romanların
Sihrini taşıyordu.
Biz ona bakıyorduk, o bize
Korkusuyla karanlık ormanların.

Kimimiz değnekle dürte dürte...
Kimimiz de kaynar su döktük,
İşedik bir güzelce üstüne,
Garip kuşu öldürdük.

Yaralı bir gemi gibi yüze yüze
Köprünün dışına çıktı.
Vura vura eğlendik,
Attık birbirimize.

Uzaklardan gelme garip kuş
Mürekkep rengi gözlerinle
Artık dünyamızı göremezsin!
Bağrışmamız gitmez kulaklarına,
Yaprakların arasında güneşe karşı
Çiftleşemezsin.
Dişiysen yumurtlayamazsın da !

Böyle deyip kuşun dört yanında
Akşama kadar hora teptik,
İnsan olduğumuzu iyice
Garip kuşa öğrettik.

1948

ESMA'NIN HİKÂYESİ

Esma'yla çocukluğumuzda
Sokakta oynadığım zamanlar
Dizge çorap giyerdi,
Yalınayak gezerdim.

Bir koku vardı Esma'nın
Çamurlu çatlak ellerinde...
Bir ışık yanar sönerdi şimşek gibi
Eteğinin çoraplarına değdiği yerde...

Tahta gibi, dümdüz, göğüslerimiz
Kollarımız ince...
Aynı kalaylı tastan
İçerdik, su içince...

Bir bakışı vardı Esma'nın
Kavak yaprakları gibi pırıl pırıl...
Koynundan çıkardığı çağlayı
Yemesi başka olur...

Efendime söyleyim, bir gün
Kızı bırakmadılar dışarı.
Cihanda tek başıma kalmıştım
Düşünerek Esma'yı...

Bir yandan rüzgâr estikçe
Mısırlar inim inim iniler
Püsküller yüzüme dökülürdü,
Bir yanda yaralı mahzun kalbim
Kendi kendine türkü söyler...

Ondan sonra çok zaman geçti,
Caddeler geçti kentin ortasından,
Delik tastan akan su gibi
Esma da çocukluğum da kaynayıp gitti...

Dün akşam parkın önünde
Alacakaranlıkta onu gördüm,
Gitti bir sıraya oturdu,
Gittim yanına oturdum.

Çorapları gibi, güzel gözleri,
Zayıf yanakları solgundu,
Ne ben konuşabildim
Ne de o bir şey sordu.

Anladım ki gidişi gidiş değil
Hali duruşu bir hoş.
Küçücük, tozlu, eski
Pabuçlarında gezen bakışlarımız
Yaralı kalplerimiz gibi bomboş...

Öyle saatlerce oturduk
Bir çift söz edemedik.
Ayağımızın dibinde, yaprakların içinde
Bir şey yitirmiş gibiydik...

ZERDALİ AĞACI

I

Havalar güzel gidiyor
Sen de çiçek açtın erkenden
Küçük zerdali ağacım,
Aklın ermeden.

Bak kurt gibi kalın yapılı
Görmüş geçirmiş ağaçlara
Küçük zerdali ağacım,
Pişman olursun sonra.

Şimdi okşar da hafif hafif
Bir gün yerden yere çalar rüzgâr
Küçük zerdali ağacım,
Bakma güzel gitsin havalar.

Sallansın dalların çocuklar gibi
Bakma güneş ısıtsın varsın
Küçük zerdali ağacım,
Sonra donarsın.

Zemheride bahar mı olur
Akşamları seyret anlarsın
Sakın erkenden çiçek açma
Küçük zerdali ağacım.

II

Kar yine başladı yağmaya
Küçük zerdali ağacım,
Ne soran ne arayan bulunur
İnsan naçar kalmaya.

İnceydin sevgilimin bileklerinden
Daha maviydi damarların
Üşüyor musun karanlıkta
Küçük zerdali ağacım.

Düşün bir kere, yaz günlerini
İsanlar doldurmuş sokakları
Güneşle kucak kucağa
Hafif bir toz kaplamış yaprakları.

Düşün bir kere, çiçek içindesin.
Bir kız alıp göğsüne takmış,
Düşün bir kere, meyve vermişsin
Çocuklar dallarına çıkmış.

Düşün bir kere, büyümüşsün, gelişmişsin,
Senden kayık yapmışlar;
Küçük bir bulut yelkenin sanki
Denize bırakmışlar.

Şimdiyse senin halin
Ölümden acı,
Karakış ortasında
Küçük zerdali ağacı.

DOSTLAR

BAKÎ

Bakî Efendi yaşadı Kanunî devrinde
Şimdi de merkadi bakî memleketin kalbinde

Sesi ezanlarda duyulmuştu derin
Hezar bütgedede nâkus yerlerinde.

Bilirsin âb-ı rûy-u mülket-i Osmani'yiz deyip
Bir râh-ı nev açtı idi her gazelinde.

Dil zevrakını lücce-i gamden hevayi aşk
Atmıştı bir kenara ömründe.

Bir lütfu çok mürüvveti çok padişah idi
Bakî Efendi de.

1947

KARACAOĞLAN'A

Bacanak, senin sevdiğin
Kızların gelinlerin
Kemikleri sürme oldu ama
Yaşadı türkülerin.

Sevmeye Hörü'nün beli
Yürüyüşü Esme'nin
Bacanak, Elif'i unuttun mu?
Erciyes'te gördüğün gelin.

Her sabah her sabah kalkıp
Ardı sıra göçlerin
Şimdi de yurdumuzda
Geziyor türkülerin.

GUILLAUME APOLLINAIRE'E

Paris göklerinde iki uçak mı uçar Guillaume?
Geçmiş günler gelecekle hep savaşır mı?
Karasına sen mi binmişsin bu uçakların?
Beyazını ben mi sürüyorum?

Günler geçer haftalar geçer de zaman geçmez mi Guillaume?
Sevdalar, sevdalılar hiç geri gelmez mi?
Mirabeau Köprüsünün altından ağır ağır
Seine Nehri akar da insan hiç sevmez mi?
Nerde kumral saçları, teli teleği Lou'nun?
Şimdi ninem yaşındadır, biliyorum.

Strasbourg'da bir lokantada pazar günü
Oturup karnını bir temiz doyurmuşsun.
Beyaz önlüğü, küçük kalçaları, şapkası garson kızın
Nazı edası sarmış seni
Bir de öpmek okşamak istiyormuşsun!

Sen cephedeyken ağzım süt kokuyordu Guillaume!
Bizim köylerde kitapçı da yoktu ki roman göndereyim
Dumas'dan, Féval'den, Eugéne Sue'den
Sandık sandık selamlar eyleyeyim.
Londra sokakları sisten geçilmez mi Guillaume?
Eyfel Kulesi kaç minare boyu kim bilir?
Hollanda'da nasıl çiçek açar ağzı kızların?
Elle orada mı öpücükler verilir?
Oraları hiç bilmiyorum.

Ben de gübre kokusunu buram buram,
Dolgun kısrakları seviyorum,
O senin kumral büyüçü geliyor da aklıma
Yaşamak istemiyorum.
Bir kadın fotoğrafı elime geçse
Akşamları uzak sesler işitiyorum,
İçip içip ah ediyorum.

NURULLAH ATAÇ'A

Recaizade Ekrem Bey bile
Yıllarca dillerde dolaştı durdu,
Bakî'ler Nâilî'ler devrinde
Gelseydi o mülke sultan olurdu.

En iyi konuşan dilimizi
Hızır gibi boyuna genç olan
Nasıl anlarsa bostancı karpuzdan
Öylece tanıyan şiirimizi.

Öylece büyüten neslimizi
Hiçbir şeye boyun eğmeden
Görse bari bizim de devrimizi
Ölmeden.

DOSTLARA TÜRKÜ

Dostlarım bilin ki burda
Bir yalnız Cahit Külebi
Garaja çekilmiş hurda
Paslanmış kamyonlar gibi
Bekler durur Ankara'da.

Ne kadın, ne aşk, ne kumar
Ne çalışmak, akşama dek;
Yüz vermez oldu sokaklar
Bir bardak su, biraz ekmek,
Yaşa yaşadığın kadar!

Gel be dünyalık hevesim
Sokul bir parça yanıma!
Toplasalar çıkmaz sesim
Bütün kızları başıma,
Gelmez elimi süresim.

Özlemi yeşerten, ufak
Utak esen mavi rüzgâr
Nerde rüyalı ve uzak
Bıldır gezdiğim o kırlar!
Yitmiş o S kadar sıcak!

YURDUM

YOLCULUK

Gideceksin buralardan gün gelecek,
Yavaş yavaş kaybolacak bindiğin tren,
Eriyen karlar gibi içinden
Bütün sıkıntıların akıp gidecek.

Bağdaş kuracaksın bir tahta sıranın üstüne
Yolculara, merhaba, diyerek
Ardın sıra kaçan kırları seyrederek
Coğrafya derslerini hatırlayacaksın yine
Adını bilmediğin ırmaklardan geçerek

Bir dikili ağacın bile yok yeryüzünde
Ama bir yurdun var sevilecek!
Eriyen karlar gibi içinden
Bütün sıkıntıların akıp gidecek

Ağlamayacak kimse ardından, gülmeyecek!

BİZİM DAĞLAR

Ararat Dağı anamın pişirdiği
Çocukluğumda yediğim nişastadır
Yıldızdağı bir ekilmiş tarladır
Mevsim mevsim yıldızların bittiği.

Sultandağı'nda ak kuzular meleşir
Uzunyayla'da pehlivanlar güreşir
Bingöl Dağı çiğdem çiğdem yeşerir
Belli olur abıhayat içtiği.

Kazdağı'ndan beyaz bulutlar uçar
Keşişdağı'ndan Kerem'in yolu geçer
Çamlıbel'de Köroğlu kalmaz naçar
Kopdağı'nda öküzlerin çektiği.

1938

DENİZİN GETİRDİKLERİ

I

İstedi ki memleketin her tarafı bağ olsun
Tez büyüsün tepeleri yüce yüce dağ olsun

Aşık Talibî Coşkun

1948 yılında
On beş gün yattım uyudum
Sırtüstü yattım uyudum
Gemlik Körfezinde.

Dağların ortasında, ayağımın dibinde
Çocuk gibiydi oynaşan nazlı sular;
Unuttuk, sevmesini çoktan unuttuk
Severse çocuklar sever.

Belki de beni değil
Dalgalar özgürlüğü seviyordu,
Dağlardan tarlalardan
Gürleyip akmak istiyordu.

Ama bu dağlar bizim dağlarımız
Ayrısı gayrısı yok denizle,
Yabancımız değil bağlar bahçeler
Zeytin ağaçlarımız.

O ağaçlar ki şimdi soluk yeşil
Sonra kömür gözlü kızlara benzer,
O ağaçlar ki anamız gibi
Durmadan emzirirler.

Gelin yaklaşın dalgalar yanıma
Bıktım insanlardan, şehirlerden bıktım!
Sayın ki bir gemiciyim, gemim batmış,
Yüzè yüze bu kıyıya çıktım!

Deniz utangaç bir kadın gibi sokuldu yanıma
Öptüm okşadım mavi saçlarını,
Tuttum, ince damarlı bileklerinden, günlerce tuttum,
Yüzümde gezdirdim avuçlarını.

Sen biricik kadınımsın mavi deniz
Bir başka oluyorum her koynuna girdiğim zaman.
Serin sularında can verip can alırken
Kuşlar bizi seyretti uçaraktan.

Anladım ki boş değil yaşamamız,
Her şeyin bir tadı var.
Sen biricik kadınımsın mavi deniz!
Kalbinde çarpan sevgi dalgalar.

II

Böyle deyip Kerem gibi düştüm yollara
Trenler, gemiler, arabalar,
Uçsuz bucaksız yurdumun göklerinde
Beni kuş gibi uçurdular.

Solgun tarlaları kederli akşamlarda
Seyrettim trenlerin penceresinden,
İnsanlar üst üste uyuyorlardı.
Çıkmış gibi amansız bir savaş içinden.

Adamlar gördüm yorgun argın
Geceye doğru yürüyorlardı.
Kadınlar gördüm çocuğu kucağında,
Kasabalar gördüm eskimiş, küçük, darmadağın.

Köylerim! Ta çocukluğumdan sevdiğim köylerim!
Küçük vadilerde küskün kimsesiz
Bakar gibiydiler konuşmadan
Nasıl ağlamak istiyordum bilmezsiniz!

Azgın fırtınalar denizlerde,
Şehirlerde ışıktan dalgalar
Bekleşen kadınlar geceleri,
Rüzgâr gibi kızlar, küskün çocuklar.

İnsanlar! şeytanın sütkardeşi!
Bazı bazı sizleri de gördüm uzaktan;
O zaman sövmek geldi içimden
Ayıptır söylemesi...

YURDUM

1917 senesinde
Topraklarında doğmuşum,
Anamdan emdiğim süt
Çeşmenden, tarlandan gelmiş,
Emmilerim sınırlarında
Seninçin dövüşürken ölmüşler,
Kalelerinin burcunda
Uçurtma uçurmuşum.
Çimmişim derelerinde,
Bir andız fidanı gibi büyümüşüm
Topraklarının üstünde.

Koca koca kamyonlara binmişim
Daha büyük şehirlerine
Okumaya gitmişim,
Eşkıyalar yolumu kesmiş,
Alacak şey bulamamışlar.

Topraklarının üstünde
Top oynamış, âşık olmuş, düşünmüş
Ahbap edinmişim.

Kederlendiğim günler olmuş
Naçar dolaşmışım sokaklarında
Sevinçli günlerim olmuş
Başım havalarda gezmişim.

Bağrımı açıp ılgıt ılgıt
Esen serin rüzgârlarına
İlk önce kıyılarından
Denizi seyretmişim
Issız çorak ovalarında
Günlerce yolculuk etmişim.

Ağladığım senin içindir!
Güldüğüm senin için;
Öpüp başıma koyduğum
Ekmek gibisin!

ATATÜRK'E AĞIT

Edirne'den Ardahan'a kadar
Bir toprak uzanır,
Boz kanatlı üveyikler üstünden uçar
Ardahan'dan Edirne'ye
Edirne'den Ardahan'a kadar.

Kopdağı'nda akar bir çeşme var
Serçe parmak kalınlığında suyu
Haram etmiş gece gündüz uykuyu
Akar da akar.

Samsun'un evleri denize bakar
Sokakları yosun içinde.
Çaparlar, takalar, mavnalar
Bilyalar gibi suyun yüzünde
Bir iner bir kalkar.

Istanbul'dan bir yâr sevdim
Adamı günaha sokar.

Savaştepe Köprüsünden geçen trenler
Sel olur İzmir'e akar.
İzmir'in denizi kız, kızı deniz
Sokakları hem kız hem deniz kokar.

Bu toprak bizim yurdumuzdur
Deli gönül yücesine çıkar,
Bir üveyik olur uçar gider
Ardahan'dan Edirne'ye
Edirne'den Ardahan'a kadar.

Amasya'dan benzin yüklü bir yaylı geldi
Yağmurlu bir günde.
Devrisi gün silah çattılar
Candarmalar hükümetin önünde.

Kemal Paşa çıkageldi
Bir alevdir aldı gitti yurdumuzun gönlünde
Çorap gibi söküp attı
Düşmanları ordumuzun önünde.

Bu ne inançtı ki Gazi Paşa!
Atının teri kurumadan
Sürüp gittin yeni yeni savaşların peşinde!

Davullar zurnalar döğende
Ben seni hatırlarım!

Binip trene gezende
Ben seni hatırlarım!

Tam iki yaşımdaydım
Düşman İzmir'e girende!

Ben de gelecektim ama anam koymadı.
Küçüksün oğul dedi.
Ben giderim ana bırak dedim.
Gideceğin bu yol dedi.

Şimdi büyüdüm sürüp geldim
Felek koydun ise bul dedi.

SON

SON

Şiir beklemeyin gayrı benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!
Uykusuz gecelerimi başıboş atlar gibi
Salıverdim ama ne çıkar!

15'le 20 arasında
Bir rüzgâr esiyor, ne rüzgâr bilmezsiniz!
Sonra her şey yavaş yavaş çoraklaşıyor
İnsanın kafasında.

Yarış eden atların yelesinde
Savrulan toz idim.
Kızların ellerinde, saçlarında, dizlerinde
Yiğitlerin kollarında güç kuvvet idim
Türküydüm çocukların dillerinde.

Derdim ki — Ak be sıcak kan damarlarımda!
Sınırlardan duyulsun sesin!
Böyle akar bahar gelince
Irmakları bu memleketin!

Derdim ki — Yeşer, yeşer zerdali ağacım!
Nazlı nazlı, pembe pembe, beyaz beyaz,
Harmanların, teçlerin kokusunu
Derdim ki, getir bize sıcak yaz!

Derdim ki — Öpüş hatırım için güzel kız!
Öpüş ki gençliğin hakkını alasın!
Çalışın yurttaşlarım, çalışın kardaşlarım!
Derdim ki, güzel yurdum muammer olasın!

Bakar bakar da vadilere
Akşamları ışıktan şehirler kurardım,
Dolsun isterdim insanlar akın akın
Yıkanıp sütliman denizlerde.

Uykusuz gecelerimi başıboş atlar gibi
Salıverdim ama ne çıkar!
Şiir beklemeyin gayrı benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!

3.

YEŞEREN OTLAR

(1949 - 1954)

ÖLÜMLÜ İNSANLAR İÇİN

Hepiniz öleceksiniz!
Tanrı katına çıkacaksınız utanmadan!
Ruhlarınız koyup kaçacak sizi!
Topraklara gömüleceksiniz.

Kurtlar, böcekler, solucanlar
Sevinçle saldıracak üstünüze.
Elleriniz bomboş kalacak,
Kimse bakmayacak resminize.

Sevilmiş kadınların hayali
Dumanlar gibi dağılacak;
Faydaydı, şöhretti, merhametti
Semtinize uğramayacak.

Gözleriniz yok artık!
Dünyamızı göremeyeceksiniz!
Okşamak, gülmek, konuşmak
Yok olmuş bir selde yüzeceksiniz,

Yavaş yavaş çürüyeceksiniz.

İKİNCİ KİŞİ

Bazı karşıma çıkıyorsun,
Tanıyacak gibiyim seni.
— Gel biraz konuşalım, diyorum.
Cevap vermiyorsun.

— Ellerin titrer miydi eskiden?
Dumanlı mı görüyordu gözlerin?
Padişahlar gibi hayal mi kurardın?
De bana, diyorum, susuyorsun.

— Kitap okumayı severdin,
Kırlarda dolaşmayı, bahçeler
Bilmediğin kadınlar gibi miydi?
Söyle, diyorum, duruyorsun.

— Atlarla, insanlardan daha çok
Yoldaş mıydın çocukluğunda?
Neyledin hepsinin yokluğunda?
Diyorum, ağız dil vermiyorsun.

— Nasıldı ilk gurbete çıkışın?
Kıyısına ilk vardığın deniz?
Koynuna ilk girdiğin kadın?
Ağzına ilk sürdüğün kadeh?
Nasıldı delice çalıştığın
Delice eğlendiğin geceler?
Bir tutam yonca gibi tertemiz
O kıza âşık olduğun günler
Nasıldı? diyorum, gülüyorsun.

— Yorgunum şimdi, yorgunum çok!
Bir de sen cevap vermiyorsun.
Kolundan tutmak istiyorum, fayda yok;
Bırakıp beni gidiyorsun.

YEŞEREN OTLAR

Bir melek su taşıdı,
Biri serinlik taşıdı uzaktan
Biri yeşillik getirdi.
Yıldırım gibi, ama sessiz
Çimenler sökün etti kara toprakta.

Sonra sen geldin dünya güzelim!
Yürüdün salına salına,
Bastığın yerde güller açtı,
Sarıldı ayaklarına.

Aşk da yeşeren otlara benzer,
Günü saati bilinmez.
Bakarım bir gün hepsi solmuş
Dünya güzelim gider gitmez.

ESKİ BAHÇE

Kapım çalındıkça açıyorum,
Hayaller doluyor birer ikişer,
Bir sen gelmiyorsun, kayıp!
Bahçemdeki beyaz gül yeşer.
Dönüyorum, mahzun, kapayıp...

İşte Sıvas'taki ilk gözağrım,
Kalın sesli, kalın dukaklı, esmer,
Erkek gibiydi, öpmeye kıyamazdım,
Rüyalarımda bile uzaktan seyreder,
Uğruna dövüşürken kaç kere öleyazdım.

İşte yumurta gibi soyulmuş, beyaz
Bursa'daki komşumuzun kızı.
Cins tavuklar gibi sevimli kurnaz,
Türkülerindeydi bütün nazı,
Kalbi hamam gibi sıcak, bulunmaz.

İşte Berlin'deki, 38'de.
Sevinç doluydu, cömertti bir zamanlar.
Yaşamayı severdik ikimiz de...
Ve sabaha kadar gür kemanlar
Durmadan çalardı içimizde.

İşte İzmir'dekiler, bir değil beş değil.
Gelip dizildiler sıra sıra.
Narin, vefasız. Hepsine meyil
Duymuştum deli gibi bir ara.
Gitmiştiler yelkenliler gibi kapılıp, rüzgâra.

Elişi kâğıtları gibidir eski bahçemiz.
Çeşidini gördüm güllerin, nergislerin,
Kokladım sabırsız düşüncesiz,
Bir seni bulamadım içinde sislerin
Dağ çeşmeleri gibi serin, tertemiz.

TOKAT'A DOĞRU

Çamlıbel'den Tokat'a doğru
Tozlu yolların aktığı ırmak!
Ben seni çoktan unuttum,
Sen de unuttun mu, dön geri bak.

Atların kuyruğu düğümlü,
Bir yandan yağmur yağar, ıslak...
Bir yandan hamutlar şak şak eder,
Bir yandan tekerler döner, dön geri bak:

Orda, derenin içinde
İki üç akçakavak.
Tekerler döner, başım döner,
Kavaklar yeşeriyor dön geri bak.

Orda, derenin içinde
İki üç çırılçıplak
Alçacık damı düşündükçe
Gözlerim yaşarıyor, dön geri bak.

Irmaklar gibi uzaklaşır
Bir türkü kadar uzak
Tekerler iki çizgi bırakır,
Hamutlar şak şak eder, dön geri bak.

TOKAT'A GİRERKEN

Tokat'a girerken bir derin
Vadi var her taraf yeşil,
Tokat'a girerken bir derin
Vadi var her taraf yeşil.
Ben hep gece geçtim oradan
Bir su gibi dibinden ekinlerin.

Sessizlik orda çın çın öter,
Tarlalar yavaşça dalgalanır.
Sessizlik orda çın çın öter,
Tarlalar yavaşça dalgalanır.
Ne kin, ne haset,: ne başka şeyler!
Çünkü insanlar uzaktadır.

Kıyıda bir değirmen, sahibinin
Sakalından daha ak damı,
Kıyıda bir değirmen, sahibinin
Sakalından daha ak damı,
Çördükler, cevizler, iğdelerin
Gidin bakın gölgeleri orda mı?

Alın beni, bırakın o vadiye
Belki yüzyıllarca yaşarım.
Alın beni, bırakın o vadiye
Belki yüzyıllarca yaşarım.
Şu bizim Külebi n'oldu diye
İsterse sormasın ahbaplarım.

PARİS

Paris deyince aklıma
Kalın sesli bir kadın gelir.
Şarkı söyler uykusuzluğa
Göğsü bir iner bir yükselir.

İçi sıkılır müşterilerin
Yine de hepsi kadını dinler,
Vefasızlık üstüne bir şarkı
Olur mu kalkıp gitsinler.

Işıklar kadehlerde
İçilmeyi bekler kapkara,
Su katılmış rakı gibi bir duman
Çöker mi üstelik sokaklara.

Bu kadın durmadan sabaha kadar
Aşk ile şarkısını söyler,
Ben gitmedim ama Paris'e
Gidenler gördüler.

KÜÇÜK HABERCİ BULUT

Şimdi İstanbul'dan uzakta
İstanbul'u yaşamak ne hoş.
Al başını deli düşünce
Atlar gibi başıboş.

Önce çık Köprü'ye Haydarpaşa'dan
Köprü'de kadınlar bir hoş.
Etekleri rüzgârla kardeş
Gözlerinde balıklar sarhoş.

Sonra Laleli'ye, tramvaylar
Ağzına kadar dolmuş.
Git bakalım, bulacak mısın
Gençliğini, ne olmuş?

Küçük haberci bulut, sen
Yosunlar kadar mayhoş
Kızları hatırlatma şimdi.
Bir varmış, bir yokmuş.

DİKEN

Ne sigaralarda tat kaldı
Ne gönlümü avutur tazeler,
Önümde açık duran tek umut
Kapısı daraldıkça daraldı.

Her gece gökte bir küçük yıldız
Seninleyim diye el eder
Ne onun uzaklığı azalır,
Ne benim içimdeki kederler.

Kırların kokusu bile duyulmuyor,
Yeşeren otların, sararan otların, yanan otların.
Hatıralar kervanlar gibi gitti gider
Yağmuru bile kalmamış bulutların.

Aldatır beni küçük yıldızım,
Atlar gibi soluyarak kanımı içer,
Bir yandan tarlalar yeşerir,
Bir yandan tırpanlar biçer.

Koca gemilerdir bulutlar
Yara yara suları gider.
Yakıp her gece yıldızları
Gemiciler zevk eder.

Bense boyuna yalnız, boyuna derbeder
Yüzer dururum umutsuzluk denizlerinde,
Tepemden turnalar geçer bağırarak
Hatıralar turnalar gibi gitti gider.

Yurdumuzun herhangi iki
Kasabası arasında gezerken
Bir sararmış diken görürseniz
Bilin işte benim o diken.

ÇOBAN

O kadar çaldı ki yürekten
Türküler aşındırdı kavalı.

TÜRKÜLER

I

Özlemin türküsü duyulur
Kırlar boyunca bir garip söyler,
Dumanlar yükselir bacalardan
Dumanlar gibi tüter köyler.

İsteklerin türküsü duyulur.
Caddeler boyunca bir kız söyler,
Az gider uz gideriz
Aramızda bilinmez şeyler.

Yolların türküsü duyulur
Geceler boyunca bir tren söyler,
Toprağın karanlık göklerinde
Korkusuz uçup gider raylar.

Yurdumun türküsü duyulur
Gönlümde bir küçük çeşme söyler,
Harmanların kokusu ta buraya
Estikçe beni bir hoş eyler.

II

Ben de türküsünü söylemek istedim
O ele geçmez saadetin.
Döndüm dolaştım bulamadım
Kahpe felek senin bu mu âdetin!

Bazı geceler, gündüz gibi
Dünyamıza ışıklar vurur;
Ağlarım, komşularım işitmez
Ama sesim yıldızlardan duyulur.

Bir at çekin benim altıma
Her gece gideyim aya kadar.
Yükleyip yükleyip getireyim
Sevinç, ışık, bahar.

O ele geçmez saadetin
Ben de türküsünü söylemek isterim,
Dönerim, dolaşırım bulamam
Kahpe felek senin bu mu âdetin!

III

Aşkın kokusu uzaklardan...
Ellerin gibi sabahlar serin,
Nedir çektiği şu göklerin?
Gökler yırtıldı uçaklardan.

Düşünce. Düşünce. Düşüncelerin.
Dalgalar dalgaların ardında.
Ya benim kederim vişne ağacı
Ya senin çiçeklerin.

Bir ahtır senin elinden
Göklerde uçuyor mendillerin.
Yakalayım derim solar gider,
Sanki kafamda hayallerin.

Sen ki mahzunken, sevinçliyken
Burcu burcu eser rüzgârda terin.
Koklamak isterim yüzün solar,
Nar gibi kızarır kirpiklerin.

IV

Uykularda seviyorum seni
Uyanıkken sevişmek yasak.
Gelgelelim gecelerim uykusuz
Ne olurdu gece gündüz uyusak.

Şu dünyaya gelir gideriz.
İstekler içimizde kalır.
Mutlu değiliz gönlümüzce
Neyleyim yeşeren çayırlardır.

İnsan kalbi, kıyısız deniz, yapraksız ağaç,
Mahzun dünyamızın yıldızları.
Her seven alıp gitse ne olur
Bir mendil kiraz gibi kızları.

V

Yorgunsun, ayakların yorgun
Kalbin gibi eskimiş tozlu!
Şaşırmış insanların içinde
Tek başına kalmış gibi bir gün.

Külebi bu mahşer ortasında
Aldırma sönüp gitsin türkün.

FARENİN ÖLÜMÜ

Umutsuzdu, yalnızdı, hali yoktu,
Canı çok yanıyordu günlerden beri.
Ne alnında dolaşan bir dost eli
Ne yardım isteyecek kimsesi vardı,
Ne Tanrısı, ne de peygamberi.

Günlerdir karanlık deliklerde
Yanıp sönüyordu gözleri.
Sevinç değil ki paylaşılsın
Kendi kendinindi kaderi.

Sürüne sürüne dışarı çıktı.
Kıvrıldı ateşte pençeleri.
Kurtuldu rahat etti farecik,
Rahat etti dişleri.

Kibardı, incecikti kuyruğu,
Vücudu, küçücük pençeleri.
Bir makara gibi çözüldü,
Unuttu kedileri.

Farecik! Nazlıcık! Garipçik!
Canı çok yanıyordu günlerden beri.
Kibardı, incecikti kuyruğu;
Boş koydu delikleri.

Bir varken bir yok oldu,
İşte dünyamızın işleri.

BİR GEMİ, BİR ADAM

Tutuldum bir onulmaz derde
Harman gibi savruluyor içim,
Cehennem gibi gecelerde
Kayboldu aşkım sevincim
Umutların başladığı yerde.

Seferde bir gemi, bir adam
Oturmuş bitmesini bekler.
Yolculuk ömrüm gibi tamam
Deyince açsa çiçekler
Gülse çocuklar inanmam.

Bu delice gidiş yalan
Bütün saatler yarışta.
Bir kadeh gibi kırılan
Korku her sona varışta
Gözlerin gibi açılan.

SEVDA BAHÇESİ

Bir gül mahzun durur bahçede
Yaprakları yorgun.
Sen pembe güllerin en pembesi!
Hasta solgun.

Bir gül taze durur bahçede
Yaprakları diri.
Sen beyaz güllerin en beyazı
Sabahlar kadar iri.

Bir gül baygın durur bahçede
Yaprakları serin.
Sen sarı güllerin en sarısı
Yağmur gibisin.

Pembe gül hülyandır açılmış,
Beyaz gül yanakların,
Sarı gül dağınık saçlarındır,
Ve mahzun kalbim ateş gibi
Yanan dudaklarındır.

CEHENNEMDE

Ölüm ara sıra yokluyor beni
Oturuyor geçip karşıma.
Daha, diyor, daha vaktin gelmedi
Sonra dönüp gidiyor başkasına.

Ama her zaman bu böyle olmaz
Çocuklar, ihtiyarlar, tazeler
Görüyorum gider, sıra sıra bekleşir
Hacıbayram önünde cenazeler.

Bir gün beni de alıp gidecek.
Ne işine yararım bilmem?
Tanrı katında utangaç beceriksiz,
Zayıfım cehenneme giremem.

Tanrı görünce beni, Azraile
Kızacak: — Niye getirdin bu çocuğu, diyecek
Daha gün görmemiş, cahil, habersiz,
Çok vakti varmış yaşayıp sevişecek.

Azrail kızarıp bozararak
— Efendimiz bir yanlışlık oldu, diyecek,
Yeniden dünyaya getirecek değil ya
Alıp cehenneme girecek.

Zebaniler de beni görünce şaşarlar birden
— Bre Azrail getirilir mi buraya, derler
Böylesi, kırlarda gezip tozmalı, gül koklamalı
Okşamalı güzel kadınları birer birer.

Akşamları seyretmeli gün batarken,
Pencereye vuran yağmuru geceleri;
Sırtüstü uzanıp kitap okumalı
Sağmalı ak koyunlar gibi düşünceleri.

Denize karşı durmalı mahzun,
Kır atlar üstünde kuş gibi uçmalı,
Kederlenirse, sevinirse
Keyfince kendinden geçmeli.

— Al götür, getirdiğin yere bırak, derler.
Şaşırır Azrail mahçup,
Geri getirse, âdet değil,
Bir yana gizleyemez korkusundan;
Elimden tutar öyle,
O benden utanır, ben ondan.

DENİZ BOYUNCA

Seninle el ele deniz boyunca
Tasalardan uzak
Bir çift yıldız gibi kayıp gecede
Küçüle küçüle uzaklaşarak
Türküler çağırsak.

Saçlarımız rüzgârda, yalınayak-
Larımızı dalgalar
Küçük kediler gibi okşayarak
Bizi uzak dağlara taşısalar
El ele günahkâr.

Bir dağ başında iki duman tüter
Tanrımıza karşı.
Biri küçük, biri yangından beter.
Garibiz, naçarız, gözlerimiz yaşlı
Tanrım bizi kurtar!

DİŞİ

Istanbul Boğazından beyaz
Gemiler geçer, su kesimi mavi.
İnsanı gecelerce uyutmaz
Benim sevdiğim de, bu gemiler misali.

Kentler gibidir yağmur altında,
Mahzun, alabildiğine mahzun.
Gözleri var, dişleri var, saçları var.
Sabahlara kadar uykusuzsun.

Kırmızı ama dudakları, neden kırmızı?
Bilir miyim elleri sıcak ya, neden sıcak?
Bir bakmıyor mu bana doğru
Kalbim meydan, havalanan binlerce uçak.

Nazlıdır nazlı, karlı dağlar başında
Çiğdem gibidir ya, neden sarı?
Mayalı hamur gibi, harman gibi.
Çocuk gibi minnacık ayakları.

Küçüktü küçük, delice
Duman gibiydi, alev gibiydi, fırınlardan.
Sevda beşiğim oldu artık.
Sallan habire sallan.

ZAMANE

Bir yandan annesinin memesini emer;
Bir yandan sinemaya gider.

KENDİSİ

Küçük hanımın kendisi
İstanbulun yerlisi.
Kaşlısı, gözlüsü, edalısı
Nazlısı, kibirlisi.
Sevmeye insan beğenmez
Elini sallasa ellisi.
Esmer mi, sarışın mı, kumral mı
Kimse bilmez hangisi?

KÜÇÜK HANIMIN SEVDASI

Doru atları tımar etti
Giyinip kuşanıp gitti.

Gösterdi kendini saatlerce,
Rüzgârda saçlarını kaybetti.

Bir gül buldu, saçlarını ararken
Koklarken dikeni battı.

Beyazcık parmaklarından
Gülün rengi aktı.

Sinirleri bozuldu gül solunca
Ağladı attı.

Eve dönüp doru atlar yorgun.
Soyunup yattı.

KAYIP SEVDA

Bir yandan türkü söyler
Bir yandan yürür ağlayarak,
Sevdası rüzgâr gibi iter
Dere boyunca yalnayak.

Nilüferler gibi solgun *Ophelia!*
Yanaklarına yapışır saçları.
Açılır etekleri suyun yüzünde,
Seyrederdi söğüt ağaçları.

İnsan kalbi o zamanlar da vardı,
Daha küçüktü, daha kırmızıydı ama şimdikinden
Kopardılar kalbini *Ophelia*'nın
Nilüferler gibi sarardı.

Şimdi de kızlar sokaklarda,
Minnacık eller, ayaklar, saçlar.
Ama nerde onlar, nerde *Ophelia*
Nerde evvel zaman içindeki aşklar.

Sevdamız kayboldu zamanlarda.
Dişi ceylanla erkek ceylan
Ayrı yönlere koşar gider.
Bir sevişmek kaldı romanlarda.

ELMA YİYEN KADIN

Dudakların elmadan etli
Böcek gibi kara gözlerin.
Sen mi tatlısın şaşırdım kaldım
Elma mı tatlı?

Benim kara böceğim baka baka
Isır bakalım elmayı daha.
Güzel olmaya güzeldin ya
Şimdi güzelsin iki katlı.

AVRAT

Gerdeğe girdiği gece
Utandı sustu.
Üç gün geçince
Zebani gibi olmuştu.
Kırkından sonra
Durmadı konuştu.

KAYIPTA

Konya ovasında bir avuç su
Yüzün de öyle geceleri.

Rüzgârlı havalarda sokağa çık
Ama şaşırtma geçenleri.

Denizde küçük bir yelkenli var.
Sen değilsin gezen caddeleri.

Duman. Duman. Dumanlar arkasında
Uçup gitti gençliğinin günleri.

KENDİMCE

Yorgunsam yorgunluğum benim
Size ne benim yorgunluğumdan?
Üç beş yıl yaşadım şu dünyada
Bir gün koyup giderim.

Hastaysam hastalığım benim
Size ne benim hastalığımdan?
Başım ağrıyor zindan gibi
Çok sigara içerim.

Mahzunsam mahzunluğum benim
Size ne benim mahzunluğumdan?
Geceler boyu denizlerim var
Kapkara akan çeşmelerim.

Aşıksam âşıklığım benim
Size ne benim sevdalarımdan?
Uzaktan kırları, denizleri
Kadınları severim.

İyiysem iyiliğim benim
Size ne benim iyiliğimden?
Bilmeyin hikâyemi, işte
Öyle yaşar giderim.

ÇÜRÜYEN OTLAR

I

Bilinmez hangi şehirde
Yaşarsın aşktan habersiz.
Küçük çakıl taşım, nasıl bulayım!
Kaybolmuşsun bir kocaman nehirde.

Bu kimin çocuğu, der, seni görenler.
Benim çocuğum, diye, sesim gelir uzaktan.
Bunca kötülüğü bağışlatır bakışın
Yanakların kızarır ağlamaktan.

Bir gün sokakta rastlasam, ellerini
Alsam avuçlarıma okşasam.
Sıcaklığını tanır da mısralarımdan
Kız kardeşimsin sanırlar belki.

Sen orada, ben burada
Birbirimizden habersiz
Ayrı yaylalarda yeşeren otlar gibi
Bekleye bekleye çürüyeceğiz.

II

Senin oturduğun şehirde
Gökyüzü mavidir benimkinden,
Çiçekler daha taze
Kuşlar bile güzeldir birbirinden.

Şarkılar daha neşeli, daha mahzun
Akşamlar daha garipsi,
Umut alabildiğine geniş,
Umutsuzluksa denizler gibi.

Trenler bile daha sevinçli
Daha kederli gelir gider.
Gençler bütün haşarı
Yaşlılar büsbütün kederlidirler.

Kadınların sütü daha gür, daha ak
Çocukların iştahı yerinde,
Gemiciler bile daha sarhoştur
Doğup büyüdüğün şehirde.

Garibim! Nazlım! Öksüzüm!
Hayal rüzgârlarıyla emzir beni de!
Uzak ya, kokunu duyuyorum
Gül gibi açıldığın şehirde.

ÖLMÜŞ

Karaydı ölüm haberi kara,
Serildi yataklara,
Herkes döküldü sokaklara,
Ağlayanın bini bir para,
Gömüldü topraklara,
Aşkolsun hatırlayacaklara.

GÜZ YORUMU

Hava bugün de bulutlu
Rüzgâr daha serin esecek.
Bütün insanlar umutlu,
Şairler mahzun gezecek

Yağmur yağacak ince.
Muşambalı kızlar görülecek.
Ağaçlara, çocuklara gelince
Bir karış büyüyecek.

Şairlerin ateşi, âşıkların
Belki bin dereceye yükselecek,
Cahil kızlar (küçük kediler),
Çocuklar üşüyecek.

Bu şiiri yazan, caddelerde
Seninle başbaşa yürüyecek.
Gelip geçenler, yağmur altında
Bu adam tek başına ne geziyor, diyecek.

Yapraklar yollara dökülecek.

KIŞ YORUMU

Karanlık kış günü akşamüstü
Bırak kendini sokaklara,
Git bakalım gittiğin kadar!
Freni bozuk kamyonlar gibi.

Sevda mı, umut mu, arkadaş mı
Anılar mı? Nerde...
Ölüm mü? Doğduğun günden beri
Ardından gezer caddelerde.

Karanlık kış günü akşamüstü
Bir gülüş mü? Sıcak.
Dükkânların ışığı mı? Tramvaylar mı?
Geçen kıvılcımlar saçarak.

Bütün trenleri kaçırdın.
Acıklı bir roman gibisin şimdi.
İşte milyon insanda milyon yürek
Seninçin çarpar mı biri?

Karanlık kış günü akşamüstü
Dost diye sokaklarda kendini ara,
Sevdalı kimsesiz, sarhoşlar gibi
Sarıl gizlice ağaçlara.

YAZ YORUMU

Bu yaz da havalar sıcak
Gökler mavilikten yırtılacak,
Denizler kalbimizden daha ak
Sallana sallana uyuyacak.

Bu yaz da havalar sıcak
Kızlar daha da güzel olacak,
Gönüllerimiz kadar uzak
Dağlarda gelincikler açacak.

Bu yaz da havalar sıcak
Göklerde beyaz kuşlar uçacak
Düşlerimizde parıldayarak
Yıldızlar doğuracak.

Bu yaz da havalar sıçak
Yine de akşamlar olacak,
Yine canım çok sıkılacak,
Dost dostu unutacak,

KÜÇÜK ÇEŞME

Küçük bir çeşmeyim yurdumun
Unutulmuş, bir dağında.
Hiç kesilmeyecek suyum
Yıldızların aydınlığında
Boyuna akar dururum.

Sesimi yolcular uzaktan
Gece gündüz geçer, işitmez
Ne bu çatlayan topraktan
Ne de yanık gönüllerden susuzluk gitmez,
Hepimizin hasreti bitmez.

Bazı, hayvanlar yaklaşır yanıma
Kana kana sularımdan içer.
Hayvan bu, tadından anlamaz ya
Yine de gözlerinden ışık saçar.
İşte bütün günlerim böyle geçer.

Bazı bazı sularıma bir tohum düşer.
Sar onu komşum toprak, sarmala onu!
Aman tohum, yaman tohum, çabucak yeşer!
Yürüsün köklerin toprağa doğru.
Şu işi başar.

Küçük bir çeşmeysek ne olmuş sanki!
Kalmayız naçar.

YAĞMUR ALTINDA

Kardeşler, sonbahar gelince
Hatırlayın yağmur yağarken.
Bütün insanlar ölmeden önce
Bu yağmur altında ıslanırken
Yaşamıştılar kaderlerince.

Kimi askerdi, ana baba günü
Taburda gidiyordu yorgun argın,
Çoluk çocuğunun türküsünü
Kuş sürüleri gibi darmadağın
Götürüyordu sınırına vatanın.

Kimi hastaydı kağnılarda, bitmiş
Serilmiş gölgeydi sanki yere,
Canı gövdesini koyup gitmiş
Bir hastaya koşuyordu, bir kente.
Taş değil canlıydı kardeşler, düşünün bir kere!

Kimi sarhoştu fitil gibi,
Sallanır gövdesi caddeler boyunca.
Sevdalı mı, sevinçli mi, kederli mi?
Bilinmez insan ağzına koyunca
Yağmurlu havalarda içkiyi.

Belli belirsiz saatlerinde akşamın
Bir çocuk oturmuş pencerede,
Ömrümüz gibi yağmur darmadağın
Akıyordu camda çerçevede,
Bir yosma geziyordu caddede.

Âşıklar, küçük kızlar, delikanlılar
Deniz boyunca el ele uzanıyordu,
Toprak kokusuyla sarhoş nişanlılar
Küçük mumlar gibi yanıyordu,
Yağmur altında âşıkane ıslanıyordu.

4.

ATATÜRK KURTULUŞ SAVAŞINDA

(1950)

ATATÜRK'E
BİRLİKTE SAVAŞANLARA
VE ÇOCUKLARINA

I

Edirne'den Ardahan'a kadar
Bir toprak uzanır,
Boz kanatlı üveyikler üstünden uçar
Ardahan'dan Edirne'ye
Edirne'den Ardahan'a kadar.

Kopdağı'nda akar bir çeşme var
Serçe parmak kalınlığında suyu
Haram etmiş gece gündüz uykuyu
Akar da akar.

Samsun'un evleri denize bakar
Sokakları yosun içinde.
Çaparlar, takalar, mavnalar
Bilyalar gibi suyun yüzünde
Bir iner bir kalkar.

İstanbul'dan bir yâr sevdim
Adamı günaha sokar.

Savaştepe Köprüsünden geçen trenler
Sel olur İzmir'e akar,
İzmir'in denizi kız, kızı deniz
Sokakları hem kız, hem deniz kokar.

Güneyde mis kokulu bir ağaç
Yuvarlak yaprakları ince,
Yaz gelip de güneş vurunca
Dallarından bal akar.

Bu toprak bizim yurdumuzdur;
Deli gönül yücesine çıkar.
Bir üveyik olur, uçar gider
Ardahan'dan Edirne'ye
Edirne'den Ardahan'a kadar.

II

Yaylılar gelip geçiyordu güneyden,
Örtük kara perdeler sallanıyordu,
Utanıyordu Anadolu'dan gelip geçen,
Milletin yüreği kan ağlıyordu.

Askerler gelip geçiyordu güneyden,
Yaralı, hasta, yorgun askerler.
Akşam olmuştu, yurda toplanıyordu
Sağ kalan yiğitler birer birer.

Analar haber soruyordu güneyden
Tarlalar kadar, ırmaklar kadar durgun analar,
Örtük kara perdeler sallanıyordu
Utanıyordu Anadolu'dan gelip geçen

Ama kalanlar anayurtta toplanıyordu.

III

Gökyüzünde kara kara bulutlar
Başımıza nerden geldiniz!
Bizler konukseveriz ama
Düşmanları sevmeyiz.

Gökyüzünde kara kara bulutlar!
Harmanlar çürüdü yüzünüzden!
Sizinle görecek işimiz yok
Gidin üstümüzden!

Mavi değil artık denizlerimiz!
Tarlalar sürülmez oldu!
Sütü kesildi davarların!
Öksüz kaldı bebelerimiz!

Gökyüzünde kara kara bulutlar
Hayın mı hayın!
Bir gün gelir hesabını sorarız
Buralarda durmayın.

Ne bulutlar gitti, ne göklerden bir haber geldi.
Bu sefer de millet padişahlara seslendi.

IV

Biz yoksul bir milletiz
Gözlerimizde solgun ışıklar yanar.
Nasılsa yenilmişiz bir kere
Ama uzun sürmez o kadar!

Biz yüce umutları umut etmişiz kendimize
Gerdeğe girmedik kızlar, tüy gibi çocuklar,
Yiğitler, ihtiyarlar,
Bu toprak için yaşıyoruz!
Yol verin bize!

Bu toprak bizim yurdumuzdur!
Deli gönül yücesine çıkar!
Bir üveyik olur uçar gider.
Ardahan'dan Edirne'ye,
Edirne'den Ardahan'a kadar.

Ne bulutlar gitti, ne padişahlardan bir haber geldi.
Kemal Paşa derler bir yiğit vardı.
Bu sefer de millet türkülerle Kemal Paşa'ya haber saldı.

V

Kemal Paşa, yenilmez yiğit, şanlı komutan!
Savaşa girer gibi yetiş bize!
Yetiş bize çöllerde bile olsan!
İnanç doldur, güç doldur içimize!

Bin kere yurdumuzu kurtaran!
Bir görseydin ağlardın halimize!

Kuşun kanadında türküler
Kemal Paşa'nın gönlüne vardı,
Cevabından önce kendi geldi.

VI

Bir gemi yanaştı Samsun'a sabaha karşı
Selam durdu kayığı, çaparı, takası,
Selam durdu tayfası.

Bir duman tüterdi bu geminin bacasından bir duman
Duman değildi bu!
Memleketin uçup giden kaygılarıydı.

Samsun limanına bu gemiden atılan
Demir değil!
Sarılan anayurda
Kemal Paşa'nın kollarıydı.

Selam vererek Anadolu çocuklarına
Çıkarken yüce komutan
Karadeniz'in halini bir görmeliydi.

Kalkıp ayağa ardı sıra baktı dalgalar
Kalktı takalar,
İzin verseydi Kemal Paşa
Ardından gürleyip giderlerdi.
Erzurum'a kadar.

Bu ne inançtı ki, Kemal Paşa
Atının teri kurumadan
Sürüp geldin yeni yeni savaşların peşinde!

VII

Bir selam gibi gitti Erzurum'a
Bin selam gibi geldi Sıvas'a Erzurum'dan.
Dağlar alçaldı yol vermeye
Temizlendi ılkımından karından

Analar bacılar yola döküldü,
Cephane taşıdı arkasından.
Irmaklar suyundan faydalattı,
Ağaçlar daldasından.

Yer gök inledi bir yol daha
Kurtuluş Savaşı'ndan.

VIII

Biz biliriz bizim işlerimizi
İşimiz kimseden sorulmamıştır.
Kılıçla, mızrakla, topla, tüfekle
Başımız bir kere eğilmemiştir.

Kuzumuz var, yaylalarda meleşir,
Çeşmemiz var, gece gündüz söyleşir,
Yazımız var, pehlivanlar güreşir,
Bu toprağa kimse girememiştir.

Davranı da deli gönül davranı!
Kemal Paşa dinlemiyor fermanı!
Anası, bacısı, kızı kızanı
Bizim gibi millet görülmemiştir.

IX

İnönü'de iki kılıç karşı karşıya
Aşkolsun birinciye su veren kılıççıya!

İnönü'de iki kılıç karşı karşıya
Aşkolsun birincinin yapıldığı çarşıya!

Birinci kılıca su veren usta
Hakkı, yiğitliği, sevgiyi
Bu kılıcın kabzasına işlemiş tek nakışta.

Birinci kılıçla döğüşen yiğit vur ki!
Anandan emdiğin süt hêlal ola!

Birinci kılıçla döğüşen yiğit vur ki!
Gelinler, çocuklar ağlamaya!

Birinci kılıçla döğüşen yiğit vur ki!
Önü al önlüklü yüzü peçeli
Hanım kızlar nişanlısız kalmaya!

Vur ki anam babam, vur ki kardaşım!
Hayın düşman yurdumuzu almaya!

X

Bizim süvarimiz amma da ata biner!
Ayağı yere değer, başı göğe değer.

Bizim piyademiz yola yeğin gider
Bastığında toprağı ezer!

Bizim topçumuzun narası hay babam hay!
Gülleden beter.

Sağdıçlarım! Sizin gibi yiğitleri oldukça
Bu millet yaşar.

XI

Kattı Kemal Paşa'nın ordusu düşmanı uğruna
Pişman etti anasından doğduğuna.
Çevirdi Sakarya, çevirdi süvariler,
Veryansın etti topçu,
Veryansın etti piyadeler.

Kattı Kemal Paşa'nın ordusu sürdü gitti,
Yetiştikçe vurdu düşmana.
Hayın düşman sarhoş gibi sallana sallana
On beş günde İzmir'i dar buldu,
Ölen kurtuldu, sağ kalan teslim oldu.

Kaçtı gemiler.
Alnı sargılı, kolu sargılı, boynu sargılı,
Ahmetler, Bekirler, Aliler
Mahmutlar, Kâzımlar, İsmailler
Peşlerinden yettiler,
Diz çöküp Kordonboyu'na
Ta yürekten çekip tetiği
Gemilere yaylım ateş ettiler.

Bu ne inançtı ki, Gazi Paşa!
Atının teri kurumadan
Sürüp gittin yeni yeni savaşların peşinde.

XII

Sana borçluyuz ta derinden!
Çünkü yurdumuzu sen kurtardın,
Hasta, yorgun düşmüştük,
Yaralarımızı iyice sardın.

Yiğittin, inanç doluydun, yapıcıydın,
Sanatkârdın, denizler kadar engin;
Kimsenin görmediğini görürdü
Sevgiyle bakan gözlerin.

Dedin ki: Bu millet, bu büyük millet
Yüzyıllar boyunca geri kalmış;
Bu yurt, bu güzel yurt, bizim yurdumuz
Her yanından yaralar almış.

Dedin ki: Bir güzel savaşmalı
Kurmak için yeniden;
Bilgiyle, inançla, coşkunlukla
"Övün, çalış, güven!"

Sana borçluyuz ta derinden!
Işığısın bu yurdun.
Dilimizi, ulusallığımızı öğrettin bize,
Çünkü cumhuriyetimizi sen kurdun.

Özgürlüğü sen yaydın içimize.
Halkçıyız dedin halk içinden,
İnançla hür yetiştirdin bizi,
Borçluyuz sana ta derinden!

Devrimlerle yüceltti, çok yüceltti,
Bu milleti temiz ellerin.
Sana borçluyuz ta derinden
En büyüğü Mustafa Kemallerin!

XIII

Davullar zurnalar döğende
Biz seni hatırlarız

Binip trene gezende
Biz seni hatırlarız!

Önce adını öğrenir çocuklarımız!
Eli kalem tutup yazanda.

Binler yaşa, yurdumuza hizmeti büyük
Kemal Paşa! Ölümsüz insan! Şanlı Atatürk!

5.

SÜT

(1954 - 1964)

TEK TANRI SEVİ

Gündüz Akıncı'ya

Erzurum'dan kalkar bir uçak
Hay benim yoksul memleketim!
Yüzlerce mil ne od ne ocak,
Ne orman, ne bahçe bir dilim,
Dağlar omuz omza kayalık çorak.

Yuvarlak dünyamız boşlukta,
Issız dağlarda iki bitki.
Biri al gelincik sarhoşlukta,
Biri yanmış yakılmış dikendi ki
Artık yeryüzünde iki nokta
Bile değil bütün izleri şimdi.

Değirmen suları boşa aktı.
Ham meyveler döküldü dallardan
Boranlar yatırdı başakları,
Çocuklar ürktü masallardan.
Artık şehirlerin içi boş kaldı.

Tek Tanrı varsa o da sendin.
Biliyordu bunu Amenofis bile.
Nazlısı, birtanesi Nefertiti için
Döndürmüştü koca Mısır'ı tek Tanrılı dine
Gelince Anadolu'dan o incecik gelin.

Biz Artvin'dik, Erzurum'duk, Çemişkezek'tik.
Biz bu çorak topraklardık, ne od ne ocak...
Yıllarca buğday yerine yıldız ektik,
Bulut devşirdik kucak kucak.
Belliydi her savaşta yenilecektik.
Şimdi söyler de ağlarım ancak.

ŞİMDİ İZMİR'DE

Şimdi İzmir'de sabahın sekizi
Karşıyaka'da, Alsancak'ta, Güzelyalı'da.
Bir ağ dolusu balık gibi gençliğimizi
Daha yeni çektik denizden, rüyalarımızı da...
Türküler övüyor sevgimizi.

Şimdi İzmir'de sabahın sekizi.
Şu deniz, şu gemiler bizim malımız.
Altın saçar gibi güneş tembelliğimizi.
Karınca gibi çalışıyor adamlarımız,
İncir işleyen kızlar sayıklar hikâyemizi.

Şimdi İzmir'de sabahın sekizi,
Rüzgâr yalnız saçların için...
Tanrı öyle birleştirmiş ki sevincimizi
Ne umutsuzluk var, ne korku, ne kin...
Fotoğrafçılar çekiyordur resimlerimizi.

Şimdi İzmir'de sabahın sekizi.
Okaliptüsler, yosunlar aşkımıza öpüşür,
Analar emzirir hayallerimizi.
Bütün kızlar bizim için salınarak yürür.
Ama zaman boş koydu ellerimizi.

Şimdi İzmir'de sabahın sekizi.
Gözyaşlarım yüzüne döküldü, anlamadı.
Aynı yastıkta yitirdik birbirimizi.
Altın kemerlerin içi boş kaldı.
Hangi zalım eller yaktı ekinimizi?

KÖY ÖĞRETMENLERİ

I

Yurdumuz uçsuz bucaksız
Gökte yıldız kadar köylerimiz var.
Ama uzak, ama harap, ama garipsi...
Alın benim gönlümden de o kadar.

Uzak köylerimizde kuşlar gibi
Her sabah çocuklar size uçar.
Ama küçük, ama büyüyen, ama güleç...
Alın benim gönlümden de o kadar.

Siz kara göklerin yıldızları
Işıtın yurdumuzu sabaha kadar!
Ama düşe kalka, ama yiğit, ama umutlu...
Alın benim gönlümden de o kadar

II

Çemişkezek'te, Patnos'ta, Malazgirt'te doğanlar!
Malazgirt'e, Çemişkezek'e, Patnos'a gitmezseniz
Çocuklarınız öksüz kalır, yetim kalır
Köylere ışık iletmezseniz.

Dağlara, vadilere, ovalara
Tesbihler gibi saçılmış köyler,
Rüzgâra karşı bir bayrak
Sevinçle türküsünü söyler.

Sevinçle türküsünü söyler.
Bir idare lambası küçük, solgun.
En azından üç yüz pare dam
Umudu en azından üç yüz çocuğun.

Ve onlar, saçları uzamış
Çatlak ellerinde çıkınları,
Üç saat, dört saat ötelerden
Yorgundur, sessizdir akınları.

Ve onlar, yıldızlar gibi
Gözleri ışıl ışıl yananlar.
Oyuncak için değil, kâğıt kalem
Kitap için gizlice ağlayanlar.

Ve onlar, aşıktan bilya
Sopadan at yapanlar.
Kurt yavruları gibi, kuzular gibi
Dağ başlarını çınlatanlar.

Büyük bir ulusuz biz, büyük...
Mutlu günler düşünmek ağlatır insanı.
Çemişkezek'te, Patnos'ta, Malazgirt'te doğanlar
Öksüz kor musunuz vatanı?

Gündüzün akşamla kavuştuğu saatte
Güneş altında tarlalar çın çın öterken
Ya o sıcak yağmurlar toprakla çiftleşir,
Ya da ilk ışıklar sabahları erken
Rüzgârla içimizde eserken.

Çemişkezek'te, Patnos'ta, Malazgirt'te doğanlar
Bütün bunları düşünmelisiniz.
Yüce ırmaklar gibi sessiz, sürekli
Kağnılarla, arabalarla, kamyonlarla
Akıp köylere gitmelisiniz!

Yurdumuza ışık iletmelisiniz.

SÜT

Memelerinde domur domur
Kaynayan sütü gördüm,
Gül yaprağı üstünde
Yağmur damlaları gibiydi.

Ama sen emzirmedin
Kancık geceler emzirdi beni.
Köpükler doldurdular ağzıma,
Akıttılar zift gibi sütlerini.

Konya ovasından bir gece geçtim.
Kıraçtı ya avutucuydu, genişti.
Ilık memelerden damlayan süt
Yüzyıllar boyunca su yerine
Bu toprakları beslemişti.

Sen istediğin kadar ak, kutsal süt,
Tayları, kuzuları, çocukları emzir.
Kancık geceler emzirir beni!
Köpükle doldururlar ağzıma
Zift gibi sütlerini.

ALACAKARANLIKTA

Akşam karanlıklarla sarmaş dolaş
Sen de sarılmışsın yalnızlığına,
Taksiler kurşun gibi gelir geçer
Troleybüsler salına salına.

Tek tük kadınlar aydınlatır caddeyi.
Genç kızlar beyaz neonlar gibi.
Ortancalar gül rengi ışık saçar,
On beşine varmamışlar masmavi.

Sen de yalnızlık saçarsın.
İçmeye korkarsın, efkâr basar.
Ağlayamazsın elâlem var.
Şapkanı bile çıkaramazsın
Saçlarını uçurur rüzgâr.

Gittim deniz kıyısına oturdum.
Akşam karanlıklarla sarmaş dolaş,
Ben de denize akıyordum
Irmaklar gibi yavaş yavaş.

GİZLİ SEVDA

Senin gözlerinden öyle acı
Bir ışık geçer ki bazan...
Melek mi, şeytan mı belli olmaz,
Bakar pusularda uzaktan.

Senin ellerin öyle narin
Bulutlar gibi yüzsün varsın.
Takıp pençeni yüreğime
Baştan başa yırtarsın.

Masallarda iki tel birbirine
Sürtülürse yardıma devler koşar.
Senin saçların öyle gür ki
Rüzgâr esse kıyamet kopar.

Alıp başımı delicesine
Koşmak isterim nere olursa olsun.
Tutarsın devler gibi yolumu,
Ne yana koşsam durdurursun.

ÜLSER

Kursağımda küçük bir çıban
Küçük bir bomba içil içil.
Gün gelip patladığı an
Da artık ne barut ne fitil...
Gövde bile gövde değil.

Göklerde ellerin aklı
Atomlar, yıldızlar yapar.
Kim düşünür sayrıları!
Varsın beklesinler naçar
Kalıp kıyameti gayrı.

Cümle sağlık kitapları
Yalnız kazandırmak için
Beyaz gömlekli bayları.
Sağlıkevleriyse bütün
Korkutmakçin çocukları.

Vay benim yalancı dünyam!
Acı su gibi gökyüzüm!
Kehribardan tarlalarım!
Kuş uçmaz kervan dolanmaz
Vay benim yüce dağlarım!
Bozbulanık ırmaklarım!
Vay benim süt gibi beyaz
Gemilerim, deryalarım!
Vay benim seyre doyulmaz
Ekmekten sıcak kızlarım!
Ağzım, elim, ayaklarım,

Vay benim köse sakalım.

BİR UMUT

Yorgunsun, uzaklardan gelmişsin,
Yitirmişsin nen varsa birer birer.
Bir sağlık, bir sevinç, bir umut
Onlar da nerdeyse gitti, gider.

Dost bildiğin insanların yüzleri
Aynalar gibi kapkara.
Suyu mu çekilmiş bulutların
Dönmüşsün kuruyan ırmaklara.

Taşlara düşen saat gibi
Ne artı, ne eksi.
Bir sağlık, bir sevinç, bir umut
Hikâye hepsi.

BATI

Sen bir gölge gibi şehirden şehire
Kendini kaybetmekten başka ne yaptın?
Kalabalıklar ürkütür insanı,
Düşünmeye, sevmeye fayda etmez.
Yalanlar, kötülükler, yüze gülmeler
Ve bağlanmalar bilinmeden
Ve ossaat kopup gitmeler
Ve düşüncenin düşünceye çarpması
Ve aydınlıklar pırıl pırıl
Ve sayrılıklar, umutsuzluklar, hayıflanmalar
Ve aydın yüzler, çakıp sönen
Ve sevecenlik ve kin ve keder.

Acı acıyı, geceler geceleri
Yalnızlık yalnızlığı yer bitmez.
Sen seni kemirirsin, bitersin.
Kendini ısıran hayvanlar gibi
Koca kentler kıvranır durur
Bir kurşun sıkmak istersin, gücün yetmez.

Özgür deniz, dinleyen evren, çırpınan düşünce
Tanrıdan haber salar bu yana
Ne korsan teknesi yelkenliler, ne buhar gemileri
Ne homurdanan uçaklar kulaç kulaç...
Gül yaprağından hiçbiri sağlam değil
Fındık kabuğundan farketmez.
İnsanoğlu da sağlam değil
İnsanoğlu sayrı, insanoğlu çökmüş...
Bir kurşundur umut, attığın yere gitmez...

1978

TEREKE

Daha ben ölmeden paylaşın
Sabrım zamanım karımın olsun.
İşte boş cüzdanım cebimde
Oğullarıma kalsın.

Dostlara bıraktım türküleri,
Gözlerimi delikanlılara.
Hayallerim hepsine yeter,
Bolca dağıtılsın kızlara.

Gövdemi şölen ettim böceklere,
Mezarıma milyonlarca dolsun.
Özgürlüğü duyardı saçlarım
Bütün şairlere selam olsun.

VARSAĞI

Bir ucu yollara bağlı
Küçük daracık bir oda,
Ömür tükenir yollar bitmez
Taşıtlar gibi eskir insanlar da.

Yollar bitmeden yollar başlar
Tekerler değil döner başın.
Irmaklar gibi çırpına çırpına
Akıp gitmektir işin.

Yürü güzel yol, uzun yol
Yurdumuzu baştan başa dolan!
Sen bir ulu ırmaksın, bir küçük
Kayıktı vaktiyle Karacaoğlan.

Yollar bitmeden yollar başlar
Kağnılar kamyonlar, trenler gemiler.
Küçük daracık bir oda
Kartallar gibi akşamlar iner.

Kentler bitmeden kentler başlar.
Yağmur, lokanta, solgun lambalar
Aslı'dan haber yok, Sofu kayıp,
Boğazına dizilir lokmalar.

Dolaşıp durursun Kerem gibi
Çetindir, çetin senin işin.
Böyle kaybolduydu bir zaman
Karacaoğlan adlı kardaşın.

İNSANLAR

İnsanlar, kimi iyi, kimi kötü.
İrini, pisliği, cerahati.
Kiminin yüreği taştan katı.
Kimininse Tanrıca şefkati.
Ama, hepimizin batar rahatı.
Kaybettik dönüşsüz saadeti.
Böyle hep dünyamızın âdeti.

BASMANE

Deniz üç adım ilerinde
— Gidebilirsen git.
Bir rüzgâr esti hayal meyal
— Tutabilirsen tut.

Bir kamyon geldi tozlu yorgun
Dörtyol ağzına yığıldı kaldı.
İşte iki elin, işte kolların
— İşletebilirsen işlet.

Duvarda bir küçük yüz, şavkı vurur
Sinema gibi, ama haber yok.
Anılar durmadan bir şey söyler.
— İşitebilirsen işit.

Buranın adı Basmane,
Yosmaları deli divane,
Türküleri saçlarından beter.
— Avutabilirsen avut.

Bir yanda gece bekler
Bir yanda yorgan döşek.
Saatler deli gibi işler.
— Yatabilirsen yat.

HELAL

Ben senin hasretinle
Yanar dururum ömrüm boyunca.
Tanrıdan sonra yurdum,
Yurdumdan sonra sen varsın.
Haziranda bir duman tüter boram boram,
Sen o dumansın.

Bütün limanlardan gemiler
Giderse içinde sen gidersin.
Dağılır kalırım, dökülen sular gibi,
Işıklarınla derlersin.

Yağmur yağınca iplik iplik
Çayırlar senden yeşerir,
Bütün başaklara dirilik
Bahçelere serinlik verirsin.

Karlı bir gündü çıkıp gelmiştin.
Ellerim ellerine değmemişti daha.
Kar içindeydi yüzün saçların,
Kışın kokusu yanaklarında.
Mendilimle kaşlarını silmiştim.

Tasanın bir kara gül gibi bana
Açıldığı geceler uyku haram.
Toprağın beklediği rahmet!
Çiçeğin beklediği ışık!
Dirliğim, düzenim, maceram!

YURT

Tokat'la Niksar arasında
Bir küçük ev görünür uzaktan.
Kütükten duvarlı, önünde çeşme akar,
Yeşermiş gibi topraktan.

Yağmur yağar camlarına dökülür.
Benim yüzümdür çizilen camlarda.
Yalnızlığın sesidir, rüzgâr değil,
Gürgen ağaçlarında.

Allı güllü çiçekler
Elimle dikilmiş bahçesine.
Yürürsem hepsi koşar ardımdan
Çocuklar gibi delicesine.

Gel dere, ak, derim, gürül gürül,
Dağdan aşağı akar gider.
Hayal kurmak istese canım,
Bulutlara bir seslenmek yeter.

Bir uçurtma gelir uzaktan
Yorulmuş, ince, nazlı,
Gülüşler, haberler, hasretler
Gözyaşları içinde gizli.

Siz baksanız bir şey göremezsiniz.
Benim yurdumdur orası.
Ardıçlar, gürgenler, tozlu yollar...
Tokat'la Niksar arası.

AÇIK

Biz hep açık konuştuk.
Gökyüzünden maviydi sözlerimiz.
Sığ bataklarda değildik, kuşlar gibiydik,
Uçarıydık. Gözlerimizde
Şavkıyan parıltılar gibiydik.

Biz iyiye iyi, güzele güzel dedik,
Masallardan çekerdik dizeleri tülbent gibi.
Yalnız, şiirlerde yalan söylemezdik,
Umutlarımızda, hayallerimizde de yalancı değildik.

Biz buğday tarlalarında buğday,
Ağu yeşili bahçelerde ot,
Trenlerde düdük sesiydik.
Yıldızlara çobandık, değirmenlere su,
Bozkırlara bulut gölgesiydik.

Seller aktı gitti. Biz kaldık.
Bulutlar uçtu gökyüzünden.
Rüzgârlar darmadağın etti.
Ne bahçesinden hayır var, ne güzünden.
Akıl da bulutlar gibi çekip gitti.

Nerden bilirdik, çalışmaktan
Kocayacağını sevgililerin,
Yaşamanın güzelliği kadar
Hoyratlığını, bezginliğini...
Biz kaldık, koyup gitti bahar.
Her şeyi nerden bilirdik.

ELDESİZ ÇAĞRI

Sen yağmur sonraları toprağın tüttüğü o yerdesin,
Acıyeşilin güneşle oynaştığı o yerde.
Dokunduğu kıyıları ırmaklar bırakır gelir,
Sen gelmezsin!

Senin yüce dağların var, kar suları iplik iplik çağlar gelir.
Kokusu çiğdemleri bırakır rüzgârın ardına düşer.
Sabahlar gecelerin bittiği yerden kopar gelir.
Sen gelmezsin!

Eldesizliğin karanlığında bin kez yokluk vardır.
Duvarsızlık ötesi şaşkınlık, ölüm ötesi gülünç.
Yine de dümen suyunda yelkenlilerin inanç uçar gelir.
Sen gelmezsin!

Gel seninle Pazar sabahlarının aklığında ırmak boylarına gidelim.
Karışalım toprağın tütenliğine yağmur sonrası.
Mutluluğun sessizlikle seviştiği o yerde
Sen gelmezsin!

Ellerimiz bir büyüklükte değil, birleşemez.
Gözlerimizin rengi ayrı, kara gözlerinde çakışır yıldızlar,
Meryem Anadan inmesin, günahla gölgelenir.
Sen gelmezsin!

Niçin yaşadığımız belli değil, bu yaşantı başka.
Yaprakların inceliği ıslak da ondandır.
Tırtılların beyazlığına inat, yeşilin karası.
Kâğıdın yırtılmasındaki keskinlik yaşantıya inat.
Sen gelmezsin!

Bir gün ister istemez koyup gideceğim.
Ötesinde bırakmaların, toprağın tütenliğinde.
Mutluluk sessizlikle birleşecek böceklerden,
Bulutların ordusallığında kavuşmalar akıp gidecek.
Sen gelmezsin!

6.

TÜRK MAVİSİ

(1960 - 1973)

TÜRK MAVİSİ

Tozlu dumanlı sokaklarında Ankara'nın
Her sabah kendimi yitiriyorum
Sokaklar tutukluyor beni.
Bir sonsuz boşluğa iniyorum.

Herkes birbirinin sırtında.
Birbirinin cebinde herkesin eli.
Hoyratlığı yeşertiyorlar
Maviye övgüler söylerken,
Bulandırıyorlar denizleri.

Şu tutsaklıktan kurtulsam ben de.
Binsem üstüne bulutların,
Akıp giderken yağmur ülkelerine.
Yağmur uygarlıktır, inanıyorum.
Batı illerinde cömert yağmur.
Sevginin, düzenin, çalışmanın anası.
İplik iplik bağlıyor yeryüzüne...
Türkiye'ye hep yağmur yağsın diliyorum.

Şu tutsaklıktan kurtulsam ben de.
Göklerde bulutlarla bir olsam.
Bozkırlığında allak bullak yurdumun.
Tek ağaç, tek pınar, tek dere,
Kertenkele rengi üç beş pare dam
İlkel topraklarında Anadolu'mun.

Kim saçtı bunları dağ başlarına!
Kim unuttu böyle, kim tutsak bıraktı?
Kim eledi üzerlerine yoksunluğu?
Bütün salyangozların antenleri kopmuş
Yağmur dileniyorlar, biliyorum.

Elbette kentlere inecekler
Buraların çocukları da.
Gecekondular kuracaklar.
Türkü çağıracaklar hoyratlığa.
Bulandıracaklar bütün denizleri
Övgüler söylerken maviye.
Yağmur damarlarını bağlayacaklar gökyüzünün.

Elbette yitecekler sokaklarında
Tozlu dumanlı Ankaraların.
Daha da karışacak bütün sular
Türk mavisi bulununcaya kadar.

MUTLULUK

Şimdi Ankara'da ak'sa, yumuşaksa elleri kadınların,
Köylerde de o denli sertse, çatlamışsa,
Birbirinden farklıysa erdenlik bile; çiçekler
Kentli kızlarda ayrı, köylü kızlarda ayrı açmışsa;

Şimdi Ankara'da sabun kokuyorsa, kömür kokuyorsa, asfalt kokuyorsa,
Köylerde o denli fışkı, o denli insan ve hayvan teri...
Ah sıcaklık, insancıl sıcaklık, bengi sıcaklık!
Köylerde de sıcaktır yine ineklerin bile memeleri.

Ahır kapıları açıldı mı zemheride dışarıya vuran sıcaklık,
Atların bellemesi altındaki terli sıcaklık bile mutlu.
Her yerde karınca denli de olsa mutluluk var.
Yeter ki yaşasın insan, bakar bütün gözler her yerde umutlu.

GÜZELLEME

Perçemlerinin değdiği yer fildişidir.
Kara gözlerinin ak ile birleşmesi şeytan işidir.

Sakız kabakları gibi iner kolların ta beline
Ki bu, aklığın uzandıkça incelişidir.

Kirpiklerinin gölgesi oynar sabaha dek, sanki
Yorgun savaşçıların mecalsiz güreşidir.

Boynun bir gelincik çiçeğinde çizgi kadar narin,
Endamın İstanbul akşamlarının yükselişidir.

Böyle şiirler yazmaya değmez güzeller, Külebi!
Çünkü, sevdaya şiirler ozanın can verişidir.

AK İLE KARA

Bir yanda yoksunluklar, sayrılıklar, savaşlar,
Acı çekmeler, ayrılıklar, tükenmişlikler var.
Öte yandaysa, güzel dünyamız yine sen varsın!
Yine de insanlar sevişir, yeşerir mutluluklar.

Bir yanda öyle nazlı ki çiçekler üflesen solar.
Kızlar öyle narin ki, yedinci kıtadan gelmiş kuşlar.
Öte yandaysa, acımasız dünyamız yine sen varsın!
Yine de ırza geçmeler, öldürmeler, vurup kırmalar.

Bir yanda güneş ısıtır, rüzgâr okşar, duygular akar,
Delik gaz tenekesi gibi içimize gizlice sızar.
Öte yandaysa, vurdumduymaz dünyamız yine sen varsın!
Yine de kış kıyamet, çamursa çamur, karsa kar.

BİZ VE AMERİKA

Biz de karaderiliyiz onlara göre
Tarla çapalayan, pamuk toplayan, tütün kıran.
Ağızsız dilsiz koyunlar gibi
Sancılanınca bağıramayan.

Bizim de nasırlı ellerimiz
Çalıştığınca alamayan.
Bizim de var türkülerimiz, ama
Taş atılmış kuşlar gibi perişan.

Bir mendil kiraz aldım eve götürdüm,
Çocuklarım dört yanıma üşüştü,
Yeni doğmuş birer taydılar
Anasının memesini arayan.

Bizim de nasırlı ellerimiz
Çalıştığınca alamayan.
Biz de karaderiliyiz onlara göre
Tarla çapalayan, pamuk toplayan, tütün kıran.

1949

KARANLIKTA

Karanlıkta sesler duyuyorum,
Okyanusta boğulan insanların sesi.
Çatır çatır direkler kırılıyor,
Gömülüyor gemilerin teknesi.

Okyanusta batan gemilerde
Acımasız,sorumsuz kalabalık.
Gücü gücü yetene:
Büyük balık, orta balık, küçük balık.

Acı, çiğnedikleri tütün,
Acı, düşünceleri.
Çocuk boğar gibi, karanlık
İçinde boğmuşlar geceleri.

Bunlarda acıma olmadığından
Umutları da, sevgileri de yok.
Kalakalmışlar öyle...
Ne çabalama var, önlerinde ne ufuk.

Bunlarda inanç olmadığından
Saçları süpürge gibi kadınlarının
İçinde şeytanlar yuva yapmış,
Davul gibi şişmiş karınlarının.

Bunlarda bilinç olmadığından,
Düş görmek bile uğramamış semtlerine.
Putlar gibi kalakalmışlar,
Yine de insan acıyor bakınca gözlerine...

Bunlarda akıl olmadığından
Her biri ötekinin ekmeğini çalmış,
Önlerini bile görmeyen gözlerinde
Hayvansal bir mahzunluk kalmış.

Kim tutup kurtaracak bunları,
Okyanusta kaynayıp gitmekten?
Hayvansal, bitkisel, taşsal
Bir yaşantı içinde yitmekten.

GİDEN

Ey benim aydınlık günlerim,
Kopup gitmek acı!

Çayır kokusu türküler gibi,
Türküleri dinlemek acı!

Bir uçak durur gökyüzünde,
Uçup da gitmemek acı!

Tanrı mı, dost mu, düşman mı?
Ayırt etmek acı.

Kalıcı değiliz şu dünyada,
Düşünmek acı.

KÜÇÜCÜK

Sen bir küçük kutusun, kutular içinde.
Ellerin kolların ak kutular içinde.
Gülüşün, düşünüşün, sevişmen,
Dişiliğin sıcak kutular içinde.

Ormanların uçuşur yumuşaklığı,
Saçların ırmak kutular içinde.
Gülüşün, düşünüşün, sevişmen,
Tazeliğin uzak kutular içinde.

Yeşil ter kokusu, senin kokun
Sonsuz okşayarak kutular içinde.
Gülüşün, düşünüşün, sevişmen
Su gibi akacak kutular içinde.

Göklerde esen yel çocukluğundan,
Kar suları sızacak kutular içinde.
Gözlerin tül gibi çinilerden,
Türk mavisi dalgalanacak kutular içinde.

DÖNEM

Ah yine yılbaşları geldi!
Karlı dağların ötesinde çare yok!
Karanlıklar yıldızları boğar
Sessiz sedasız,
Kıyılarda tükenen denizlerdir,
Köpükler anılara yabancı,
Çakıllar incecik yüzün değil,
Sessiz sedasız gidersin, çare yok.

Karlı dağların ötesinde, uzak...
Ne kadar uzaklık varsa benim yurdum,
Özlemim, umutlarım, gençliğim.
Ve insan olmanın sızlayışı
Ve kayıp giden erdem
Ve karanlığın güneşi kemirmesi
Sessiz sedasız.
Beklemelerde çare yok.

Otların acı kokusu kaybolmadı mı?
Yağmurla birleşişi toprağın...
Yakalanan balığın denizden
Kopuşundaki sızı kaybolmadı mı?
Sessiz sedasız.
Kaybolmalarda çare yok.

YİTMİŞ

Yurdumuzun toprakları gibi,
Yağmur sularıyla akıp gittik.
Ormandık yaktılar bizi
Gençliğimizi bilemedik.

Tarlaydık çatladık kuraktan
Bitkiydik sarardık kaldık.
Minibüstük, dolmuştuk caddelerde
Her gün savaşlara çıkardık.

Köylüydük, kasabalıydık
Damları, kahveleri doldurduk.
Lüksümüz de buydu, acımız da
İşsizlikten yorulduk.

Memurduk fareler gibi.
Odalar, dolaplar, dosyalar...
Daha faydalı olurdu bizden
Saman dolu bir çuvalı koysalar.

Bilgindik, yüce adamdık.
Bilgelik bizden onur duyardı.
Bitmeden yıkılan yapılarımız
El sürülmedik ulu yapıtlarımız vardı.

Tüccardık, yağ çıkardık sinekten,
Tekelerden süt sağdık.
Kim sizi korurdu biz olmasak
Yurda yüce çıkarlar sağladık.

Oğuzlar! at sırtında gelenler!
Bakın, ne yüceyiz Anadolu'da!
Köroğlu bile bir zamanlar
Böyle ilginç olmamıştı Bolu'da.

BATI YAĞMURU

Ey ulu emziricisi toprağın!
Ey bulutlardan bize bağlı damar!
Ekmeğimiz, sevincimiz, umudumuz
Sendendir çayırlar, ormanlar, çağlayanlar.

Sen uygarlıkların kaynağısın!
Büyük kentlerin üstüne yağarsın.
Yüzyılları bağlarsın yüzyıllara,
Tanrıyla birlikte sen varsın.

Puslu kentlerin sokaklarında sevdalılar
Sen yağarken daha mutlu dolaşır,
Daha güçlü çalışır işçiler.
Ozanlar sen yağarken daha yalnız kalır.

Tarlalar çoraksa senden çorak.
Koyunlar kısırsa senin yüzünden.
Bacaksızsa, arıksa beygirler
Anadolu'ya yağmak istemediğinden.

Yoksulsa, uzaksa, harapsa köylerimiz
Sen istemedin de böyle kaldı.
Yağ, hay mubarek yağmur, yağ!
Ekmeğimiz ufaldıkça ufaldı.

YURDUMDAN

Niçin sevmekten yana, yoksunluktan yana şiir yazarım?
Niçin bu ayıplarım, bilmemezlikten öte gidişlerim?
Pembe aklığına belenişi dizelerimin, çocuk seslerinde
Ya da yağız atların yelesinde akışı anılarımın
Hiçbiri seninçin değildir ki?

Senin yoksunluğun değildir ki, bu kader Anadolu'nun.
Güneşten yarılan toprakların değildir ki!
Savrulan akşamların mavisi kuşların kanadında,
Çocuk beliklerinden değildir ki, sapıtmaktan öte
Türkü söyleyişim senin yoksunluğundan değildir ki!

Bu kader ay ışıkları ötesinde, pırıl pırıl
Gözlerinde çakışan yıldızlardan değildir ki!
Bin yıldır meyve yememiş, yağmur sularıyla akıp giden
Çocuk ağızlarından, yurdumuzun topraklarından değildir ki!
Okşanmamış saçlardan, türkü duymamış kulaklardan,
Su katılmamış rakı bardaklarından değildir ki!

Bu kader Anadolu'nun ovalarından bayırlarından değildir ki!
Donanma yerine çevirir bebe salıncakları, uyurken ağaçlar sallar,
Habre askerler gibi çapa sallayan yorgun analardan değildir ki!
Zeytin ağaçlarından iki damla düşmüşse gözlerine
Kır çiçeklerini yolup atarlar, ayıp değildir ki!

Çoban ateşleri yaksınlar yüce dağ başlarında geceleri!
Az gidip uz gittiğin tükenmez yollar değildir ki!
Akıntıya kürek çekmeler, umutlar, yele karşı dalda olmalar,
Yüzyılların ötesine dalıp gitmeler,
Hiçbiri seninçin değildir ki!

7.

YANGIN

(1960 - 1980)

YANGIN

Önce gelincikleri yolduk,
Nar ağaçlarını tuttuk kurşuna,
Ardından andızları devirdik
Aptallık, bilinçsizlik, bir hiç uğruna.

Sonra sıra ormanlara geldi,
Yüz binlerce dönüm ateş yaktık,
Sıvas'a kadar gidip bulduk,
Dikili tek ağaç bırakmadık.

Şimdi damlarda yanıp söner
İsli lambalar gibi insan gözleri.
Daha çok atılacak, it gibi sokaklara
Delik deşik insan ölüleri.

GÖMÜT

Dağ başına gömsünler beni.
Bir yanımda bir küçük pınar,
Bir yanımda sen.

Öyle özledim ki yalnızlığı bilsen!
Yöremiz kalabalık olmasın.
Arasıra bir yaya ya da atlı
Ya da bir kağnı geçerse önümüzden
Yorgun köylüler otursun taşımızda,
Kim bu yatırlar diye kimse sormasın.

1979

AĞIT

Bütün dünya ergileri sizlerin olsun!
Ki hiçbirini görmeden girenler var toprağa.
Ben daha azını görerek gideceğim.
Ki ağlasam da onlar geri gelmez bir daha.

Tozlu stepler neyse, mavi kıyılara bakarak,
Neyse yanında Sivrihisar'ın Çukurova,
İnsan yaşamında da ayrıntılar öyle uzak,
Öyle çorak ki... Onlar geri gelmez bir daha.

Onlar ki bir sofrada tadınca yiyememiştiler,
Öpüşememiştiler bir kızla belki de doya doya
Mısır tarlaları gibi fışkırmıştılar, güleçtiler.
Öyle gençti ki onlar... geri gelmez bir daha.

Ateş çevresinde uçuşan pervaneler gibiydiler.
Uğradılar ceylanlar gibi yağlı kurşunlara.
Sıvaslı, Malatyalı anaların bebeleriydiler.
Onlar ki bütün Anadolu'ydular... geri gelmez bir daha.

1971

DOĞU

Yüzlerce, binlerce bit vardı
Çarşaflar, giysiler üzerinde.
Kimi yayılırdı, koyun sürüsü,
Kimiyse yanaşık düzende...

İşte Doğu bu. Bit, deprem ve acı.
Mutluluk dediğin, bir lavaş ekmek.
Bir avuç ateştir, umut dediğin.
Gerisi kar, çamur ve tezek.

Kara kan akar gecelerden.
Ölüm akar, çaresizlik akar.
Yalazlanan ışık, köpek sesleri,
Horoz sesleridir, toz gibi kalkar.

İşte Doğu bu. Kalmışlık, suskunluk ve acı.
Gül dediğin orda kır çiçeğidir,
Işkındır, çaşırdır yemiş dediğin,
Ecel şerbetidir yarin elinden
İçtiğin içeceğin.

İşte Doğu bu. Kesilmiş koyun başı
Gibi bakar orda insan gözleri.
Sevdalar, sıcaklık, yumuşaklık
Türkülerde kalmış, bin yıldan beri.

1977

UÇAK ALANI

Asya'dan, Afrika'dan, Okyanusya'dan,
Beş kıtadan kuşlar gelir duygusal, iri.
Soylarının çiçeği hostesler gelir
Kuyruğu havada genç kısraklar gibi.

Okyanusa açılan koca limanlar yok,
Rıhtımlar, iskeleler, garlar da.
Beslemek yok, kedi gibi imgeleri artık.
Şükrolsun Tanrıya ki alanlar var da...

Şiirle yüklü, umutla, lüksle, şehvetle.
Ne baharat var, ne kokular... LSD, afyon belki...
Ama ne olursa olsun, yeni bir cennette
Savrulan çocuk saçları öyle güzel ki...

Çağdaş korsanlara selam olsun her akşam benden
Oyuncaklılara, kılıçlılara, tüfeklilere!
Onlar ki derlemekte sonrasızlık, özgürlük için
Uçakları yeni dünyamızda ölümsüz bir yere.

Belli belirsiz saatlerinde akşamın
Bütün alanlarda, bütün uçaklarda ben varım.
Bir bayrak gibi dalgalana dalgalana
Öfkeyle, umutla, özgürlükle
Sonsuzluğa doğru uçarım.

1970

28 NİSAN

Gökyüzü öyle mavi,
Minareler öyle inceydi, öyle aktı.
Anne gibiydi ilkyaz güneşi
Nerdeyse insanları okşayacaktı.

Anne gibiydi, ılıktı, ılımandı
Saçları uçurmaya hazır rüzgâr.
Delikanlılar andızlara benziyordu,
Bahar laleleri gibiydi kızlar.

Kıpırdamaktaydı tohumlar toprakta,
Çimenler yeşermekte, çağlalar büyümekteydi yavaş yavaş
Erguvan kokuları geliyordu Boğazdan
Vapur düdükleri, deniz yosunlarıyla sarmaş dolaş.

Öyleydi ama ne güneş okşar,
Ne rüzgâr uçururdu saçları.
Siren sesleri deliceydi, umutsuzdu,
Umutsuzdu kent, umutsuzdu çocuklar.

Birşey düğümlenmişti gırtlaklarında
Nisan yağmuru gibi kirpiklerinde damlalar vardı.
Yaşamak güzeldi ama insan gibi
Yaşamadıktan sonra neye yarardı.

Neye yarardı sabahlara kadar
Kör ışıklar altında oturup çalışmak.
Neye yarardı bilim, neye yarardı tüze,
Neye yarardı eşit olmadıktan sonra aşk.

Neye yarardı başaklar gibi
İlkyaz günlerinde hayal kurmak.
Neye yarardı umut, neye yarardı sevi,
Neye yarardı sabahlara kadar çalışmak.

Özgürlük diye bağırıyorlardı
Minareler, kümbetler titriyordu damar damar.
Gırtlaklardaki düğüm çözülüyordu
Çınlatıyordu dört yanı türküler, naralar.

Çınlatıyordu İstanbul'u duman duman
Dalgalar gibi, dağlar gibi
Çırpınan çocuk göğüslerinde
Bütün Türkiye özgürdü şimdi.

Birden güneş kayboldu korkusundan,
Aldı başını gitti rüzgâr,
Gelmez oldu erguvan kokuları,
Birden öbür yana savuldular ağaçlar.

Karaydı motor sesleri, gölgeler kapkara
Birden dolup taştı meydanlar.
Kılıçlar uzundular, sopalar uzun,
Namlular genişti, karaydı kuyular kadar.

Ah kader, beklenmedik yolcu!
Sen hep ters zamanda gelirsin.
Umut isteriz, özgürlük isteriz yüz yıldan beri
Geçer karşıya dikilirsin.

Ah kader beklenmeden gelirsin
Bir yanda kılıçlar, sopalar, kara namlular
Bir yanda özgürlük diye, onur diye
Açılmış tertemiz avuçlar var.

Bir yanda bilim, çalışma, inanç
Türküsü söyleyen dudaklar var.
Bir yanda kahpelik, kalleşlik
Küfürler, tekmeler, kurşunlar var.

Durdu iki yaka, bir an durdu,
Hayvanlar bile gitmedi üstlerine.
Birden kara gölgeler uludu,
Son kurşuna kadar boşalttı göğüslerine.

Yaşamaya son kurşuna kadar!
Son kurşuna kadar bilime.
Tüzeye son kurşuna kadar!
Son kurşuna kadar en güzele, en iyiye

Bayrak gibi saçlar darmadağın
Kız mı, erkek mi belli değildiler,
Kanrevan içinde, ter içinde
Özgürlük isteyenler devrildiler.

Sonra her şey sustu, meydan sustu,
Sustu özgürlük diye inleyenler.
Minareler, güvercinler, lambalar ağladı bütün gece.
Beyazıt meydanında gördü gidebilenler.

1960

28 MAYIS

Devlet gemisi ılıman sulara girdi,
Kurtuldu kayalarda parçalanmaktan.
Coşan ulu bir deniz Türkiye şimdi
Sevinçten, umuttan, alınan haktan.
Bayraklar kıvanç duyar dalgalanmaktan.

Artık ne şehzadeler var, ne sultan.
Türk ulusu büyüklüğünce herkes yüce.
Ne bir lokmada koca ülkeyi yutan
Filler var; yüzlerce, binlerce...
Ne de kimse kendi halkına düşman.

Atatürk'ün o şanlı devrimleri...
Ne kalmıştı Kurtuluş Savaşı'ndan?
Onur mu, erdem mi, bilgelik mi?
Ulusluk, insanlık yasasından...
Bir, içki içmemiştiler O'nun kafatasından...

Ey kardeşi kardeşine kırdıran!
Ey göz diken yetimin ekmeğine!
Gözyaşı dökmeye yasak koyan,
Zincir vuran tarihin ellerine!
Sansar gibi halkımızı boğduran!

Coşan, ulu bir deniz Türkiye yine!
Bayraklar kıvanç duyar dalgalanmaktan.
Yol açıldı en güzele, en iyiye
Sevinçten, umuttan, alınan haktan.
Radyodan bir marş çalar, farkı yok bayraktan
Yaşa varol Harbiye!

1960

MENTEŞE

Taş kesilmiş bir baştardadır Bodrum Kalesi,
Turgut Reis'in şehit düştüğü an.
O gün bu gündür, bir yanda Malta ağlar,
Bir yanda İstanköy'dür ağlayan.

Adalardenizi, Menteşe'den bir fışkıran kurdeledir,
Akdeniz sütmavi yelkenidir Menteşe'nin.
Esen yeldir Turgut Reis'in gençliği,
Ve inceliği Yörük Ali Efe'nin.

O leventler de efeler de güreşe güreşe,
Bir elde pırpıtları, bir elde yürekleri.
Önce ekmeğe ulaştılar, sonra utkuya,
Aydın'ın, Menteşe'nin yoksul yörükleri.

1975

CEYHUN ATUF KANSU İÇİN KÖYLÜ BİÇEMİNDE AĞIT

Ceyhun kardaş sen bu elden gideli
Dağlarım yıkıldı, çöllerim bomboş.
Söğütlü dereler, iğdeli beller,
Kuraktan çatlamış göllerim bomboş.

Turhal yöresinden, Yıldızeli'nden,
Çocuktan, büyükten, kızdan, gelinden,
Kurtarmıştın sayrılığın elinden,
Şimdi sayrı kaldım, ellerim bomboş.

Her sevdiğin şeye sen gülüm derdin,
İnsanları bebe gibi severdin,
En sonunda kendi yüreğin verdin,
Kırıldı dallarım, güllerim bomboş.

Külebi der ölüm gelir yavaştan,
Ben de bıktım bu anlamsız savaştan,
Dağdaki geyikten, gökteki kuştan
Beter oldum, telim teleğim bomboş.

1978

BİR KÜÇÜK PEMBE BULUT

Başımın üstüne dönen bulut
Sevda mısın sen, bulut musun?
Tavus kanadından, öyle pembe,
Ne ki gerginliksiz, tozam tozam,
Öyle ele geçmez, kayıcı, uzaksıl.
Öyle yağmur, öyle aşk, öyle umut...

Bütün güzellikler ve yaşam
Elden kaçırılmış bir fırsat oldu.
Öyle kadın, öyle doğa, öyle esinti,
Öyle utku, öyle okşayış, öyle söz.

Başımın üstünde dönen bulut
Belki dağ bulutusun sen, belki ova, belki deniz,
Belki de eski aşklardan kopup kalmış
Ve unutulmuş...
Belki de bir ezgi, kızların türkülerinden,
Öyle gözyaşı, öyle düş, öyle sevinç...

1977

KADINLAR

III

Bütün ışıklarını yakmış
Üzerime doğru geliyor.
Mavi bir boncuk, el değmemiş
Uyarma lambası açılıp söner,
Ya bir küçük yarış arabası
Ya da bir dağ suyu akıp gider.

Bu değindiğim, dişinin süt beyazı, süzme balı.
Oysa kişiyi candan bezdirir otobüsleri kamyonları...
Ko gitsinler, tangur tungur cehenneme.

Ama, yaşlı köylü kadınlar böyle mi ya?
Usları saat gibi işler, yüzleri güleç.
Hepsi de küçük kağnılara benzer.

1976

BİLİNMEYEN

O ki bardağa dökülen şaraptır
(Bal yoğunluğundadır, sıcaktır, ışıktır).

O ki sabah erken bir bahçedir
(Çayır kokusudur, serinliktir, muttur).

O ki esen yeldir kar erirken
(Çiğdemdir, ağaç çiçeğidir, okşayıştır).

O ki içilen sudur kana kana
(Özlemdir, doymayıştır, kardeştir).

O ki bir yüce ırmaktır akar
(Ürküntüdür, baş dönmesidir, gidiştir).

O ki maviliği belirsiz denizdir
(Buğulanmadır, düştür, sevmekte ölümdür).

O ki bir ince kızdır ak tenli
(Yaşamdır, umuttur, gözyaşıdır).

1979

KADINLAR,
ÜLKELER,
DENİZLER

Gözlerin gözlerime değince
Su katılıyor rakıya,
Denizler açılıyor önümde.

Üç çeşit deniz var bildiğim.
Birincisi sütliman deniz.
İlkgünün özenle okşadığı,
Gökyüzüyle kaynaşan deniz.

İkincisi dalgalı oynak,
Bir kedi gibi önce sokularak
Sonra tozu dumana katan deniz.
Balıklara beşik sallayan deniz.

Üçüncüsü volkansı dağlar...
Tüfek namlusundan menevişli,
Baştan başa gövdesi köpek dişli,
Kendi kendine savaşan deniz.
Anadolu dağları gibi kıraç,
Kış ortasında kurtlar gibi aç
Karanlığa uluyan deniz.

Senin gözlerin de öyle uzak,
Üç türlü denizde balkıyarak
Bütün yaşamımı alıp gitti.
Türküler yitirdim dağlarda.
Çiğdemleri rüzgâr okşar ya,
Sarkar ya söğütler ırmağa,
Rakıya su katılır gibi
Gözlerin başlar yansımaya.

Gözlerin gözlerime değince
Su katılıyor rakıya,
Ülkeler de kadınlara benziyor,
Başlıyor yansımaya.

İşte güvercin kemikli kız!
Koca Fransa, Akdeniz...
Ve Almanya ki lahana, tütün,
Sokakları kan kokarken bir gün
Gençliğimi orda bırakıp geldim.
Oysa, balık gibiydi Urzula Rayh
Bir sarı çiğdem gibi severdim.

İşte Leningrad aylar boyunca
Almanlara karşı koyunca
Ya ölüm ya özgürlük diyerek,
Süpürge tohumu ve fare yiyerek
Yiğitliği de ölümü de tatmış.
Ne var ki yaradan yine de kızlarını
Biraz burnu kalkık yaratmış.

İşte İtalya! Onlarınki de can,
Kara saç, etli dudak, sıcak kan.
Kadınlar gergin yelken gibi
Türkülerinde ırmaklar akan.

Gözlerin gözlerime değince
Su katılıyor rakıya.
Denizler, ülkeler, kadınlar
Hepsi de benziyor birbirine
Ve boydan boya masmavi
Dünya açılıyor önüme.

1979

GÜNEŞLİ ÇAYIR

Pınarlardan içiyorum seni
İnce ve mavi bileklerinden,
Kısrak memelerinin gürlüğünde
Sabah bahçelerinin serinliğinden.

Kaç yaşıma gelirsem geleyim
Ölmem ben gencim uzun yıllar.
Ayna gibi akan bir dere
Ve dibinde beyaz çakıllar.

Yaşamım böyle çağlar gider
Cırcırböcekleri, ormanlar ötesinde,
Sarı kokusuyla harmanların
Ve düğenlerin ezip geçmesinde.

Ay ışıkları uçuşsun gözlerinden,
Teninden aklığı sabahların.
Karanlık gecelerden çıktıkça
Güneşli bir çayırsın sen.

1980

YİRMİNCİ YÜZYILIN İKİNCİ YARISI

Özlem özlem özlem.
Yokluk yokluk yokluk.
Açlık açlık açlık.
Yalan yalan yalan.
Korku korku korku.
Ölüm ölüm ölüm.
Duman duman duman.

1979

ACI DÖNEM

I

Dalgalı deniz gibi bir ülke,
Arap saçına dönmüş işler,
Ne tavşanın dağdan haberi,
Ne de yarayı deşen neşter.

Yalnızca sızlayan bir yürek.
Sızlayan, çatlamış, kırgın.
Kağnı ardında köylüler gibi
Karanlıkta, boşlukta yorgun.

Ve öfke dağlardan akan sel
Dolmakta bu kan denizine.
Umut uçup gitmiş yıllar boyu,
Kardeşler düşman birbirine.

Bu yıl halkımızın gözyaşı
Yüzyıllar boyunca dökülenden çok.
Azrail gibi bir kış geldi,
Yurdumuzda ne ararsan yok.

1979

II

Şu Ankara kentinin sokaklarında
Mutsuz kediler, köpekler var.
Sen de mutsuz değil misin ey ozan,
Bezgin değil misin onlar kadar?

Ve halkın da değil mi baştan başa
Yoksul, umutsuz, bezgin?
Bir ağaç gibi kurumuş
Suyu çekilmiş ülkemizin.

Köylü yitmiş kırlarda dağlarda,
Toprak kısır ineklerin memesi gibi.
Em ha, em ha bir damla süt yok
Kentlere sığınanlarsa dalga dalga.

Birer isli lamba kasabalar
Kahveler dolusu insan ve sinek,
Bütün mutlulukları bir yüksük çay,
İskambil, tavla ve pineklemek.

Ve karmaşa bir kara bulut olmuş
Ne güneş açar, ne yağmur yağar,
Kurt sürüleri... öldüren öldürene
İnsanın değeri yok sinek kadar.

İnsanın değeri yok sinek kadar,
Yalan, kandırmaca, vurgun,
Halkımızın bir ucu savurmacada,
Bir ucuysa dibinde yoksulluğun.

Sen de mutsuz değil misin ey ozan?
Bulanık, batmış bir deniz.
Değil Almanya'da iş bulmak bu durumda
Askere bile gidemeyiz.

1979

BİR DAMLA DENİZ

Bir damla deniz, işte görüp göreceğin
Ey yoksunluklardan yola çıkan kişi!
Altmış yıl yaşadın, altı günlük ne kaldı?
Ne kaldı anılardan, acılardan başka?
Ve umutlardan? Bir çıkmaz sokakta
Belki de iki gün sonrası.
Yağmur çizgilerinde izlerken geçmişi şimdi.

İşte mutluluklar, bir damla deniz.
İşte sancılar, kıvranmalar yüce dağlar gibi.
İşte doğa, dişilik kokan doğa, çayır kokan,
Bulut kokan, kuş kokan, rüzgâr kokan...
Gökte ayrı dünyalardı, şimdi.

İşte kadınlar, bir bardak şarap gibi sıcak.
Ne gül, ne zambak, ne karanfildi onlar,
İnce kamışlar gibi gergin, tüy gibi yumuşak,
Sel sularında yansırdılar.
O kadınlar da akıp gittiler şimdi.

Yaşam dediğin çaba mıydı, özveri miydi?
Yoksa yüce dağlardan gelen göçük sesleri miydi?
O uzak dağlar ki, denizdeymiş gibi kütükler kayar,
Şimşekler fışkırır katır nallarından.
O mavi güneşleri bile göremezsin
Sen yaşamı çoktan yitirdin şimdi.

1977

AMERİKA

Önce Kristof Kolomb buldu Amerika'yı,
Sonra biz.
Umutlar azaldı, günden güne, mutluluklar
Ve ekmeğimiz.

Bir çocuk ağlarsa dağ başında
Gözyaşında Amerika akar.
Vurdularsa birini, kanı şorladıysa
Bilin ki o kurşunlarda Amerika var.

Kişi kişiye köle tutulduysa, asıldıysa
Darağaçlarında Amerika var.
Ama biz yine de direneceğiz
Sonuncumuza kadar.

1971

BİR BATAKLIK TÜRKÜSÜ

Sığ sulardaydık. Aydınlıksızdık. Kan ısısındaydık.
Kıl bir yorgandı gökyüzümüz, kavruluyorduk.
Uzaktaydı derin sular, ulaşamıyorduk.
Dağların derin suları yukarıya yükseliyordu, varamıyorduk.
Yoksunduk. Gitgide azalıyorduk, başkaldıramıyorduk.

Damarda kandık, sıza sıza tükeniyorduk.
İnsandık, mutsuzluk emiyorduk. Birbirimizi kemiriyorduk.
Rüzgârdık, durmuştuk. El kadar maviler döküyorduk.
Yağmurduk, kesilmiştik. Dolam dolamdık.
Pörsük memelerdik, sarkıyorduk. Unduk, eleniyorduk.

Topraktık. Avuç büyüklüğünde bin kez çatlıyorduk.
Pınardık. Bir parmak suyumuz bin kez kesiliyordu.
Ağaçtık, bin kez kuruyorduk, kabuklaşıyorduk.
Doğanın koyaklarına bakıyorduk. Oraları bile yeşilsizdi.
Bir tutam dişilik bulamıyorduk.

İnsan yüreğiydik. Usturalarla, sırım çekiyorlardı.
Delikanlıydık, asıyorlardı, tutuşan sarkaçlardık.
Havaydık, boğuluyorduk. Bir yere sızamıyorduk.
Kursaktık, düğüm atıyorlardı. Tıkanıyorduk.
Milyon gemiydik, teker teker batırılıyorduk.

Çiçek açmasıydık; yeşil üstüne, kızıl yağmasıydık,
Sarı yağmasıydık, mor yağmasıydık, mavi yağmasıydık.
Neyleyim ki, bir türlü açılamıyorduk.
Doğanın mı bataklığındaydık biz, kişinin mi?
Anlayamıyorduk.

1974

BİR MUTSUZLUK TÜRKÜSÜ

Sana ırmaklardan bir rüzgâr saç gönderdim,
Bir çift göz gönderdim bademçağlasından,
Bir çift dudak gönderdim, sıcak bir ten
Ayvayla sedef karışmasından.

Sana gençliğimi gönderdim, en etkeni renklerin
Ve çıplaklığı ki, giysilerin en hası.
Küçük yürekler gönderdim sana, gelincikler
Her biri yağmurlarda birer sevgi damlası.

Sana mutsuzluğu, acıyı gönderdim, ozansın,
Sevişmek denli bunlar da gerek.
Eksik olursa sızı, sap yiyip saman çıkarır
Ateşle dağlanmamış yürek.

Sana gecelerden, kara içkiler gönderdim.
Külebi, yakınma ustası, iyilik bilmez ozan!
Doğanın çirkefi bile aranır, anlayacaksın
Şu dünyadan göçtüğün zaman.

1974

SEN TÜRKİYESİN

Sen Türkiyesin, ulu bir ırmak,
Yoksul ve çalımlı, aktıkça çoğalan
Ya da küçük bir ışık; ürkek, kimsesiz
Uzak dağ başlarında yapayalnız kalan.

Açsın sen, tokluk ne bilmezsin!
Çektiğin acının emciği yine acı.
Haşhaşsın, petrolsün, yağmursun,
Öyle sorunlarsın ki, çözdükçe tükenmezsin.

Sen bir yarışsın, koşmayan atlarla.
Harmansın, düğensiz; teçsin, rüzgâr esmez.
Bir imge kuşusun sen, kanadın kırık.
Bir ağaçsın ki, çiçek açar da yemiş vermez.

1975

8.

GÜZ TÜRKÜLERİ

(1980-1983)

Bu betikteki "Işık Dönencesi" adlı şiirin ilk iki parçası 1982'de dergide yayımlanmıştı. Daha sonra, on dört parça "Gösteri" dergisinin Mayıs ve Haziran 1985 sayılarında yayımlandı. Yazınımızda bağlam aranmadığı için bu açıklamayı yapıyor, parsayı toplayana helal olsun diyorum.

I
IŞIK DÖNENCESİ

I
GEL SENİNLE RESİM YAPALIM

Gel seninle resim yapalım.
Bir yüz çizelim ince,
Küçük nezleli bir burun
Ve gözler zeytin iriliğinde.

Sonra bir gelincik, ince bir boyun,
Soyulmuş bademden daha ak bir ten,
Öyle bir yüz ki seher vakti
Mutluluk estirsin güneş doğarken

Ve saçlar çizelim, bulutlar,
Türküler, masallar gibi,
Hepsinin üstüne sonra
Kocaman bir insan yüreği.

Öyle bir yürek ki sevgiyle
Arkadaşlıkla, mutlulukla dolsun,
İsterse ondan sonra
Bütün şairler ölsün.

II
BİR KUŞLUK VAKTİ GELDİ

Bir kuşluk vakti geldi, bakışlarında kuşlar,
Titreyen bir gelincik gibiydi dudakları.
Ilık bir dere ince, sevecen ve çocuksu,
El değmemiş güneşti yüzündeki nakışlar.

Yaşantı son kertede gerilmiş bir ipekti,
Yüreğimde yıldızlar patladı patlayacak,
Nergis, sümbül ve gülden oluşan bir çiçekti
Karanlık dünyamıza sevgiyle açılacak.

Tanrısına sığınan bir inanlı gibi ben
Sığındım onun yüce ve ılık sevgisine.
İyi güzel ne varsa yitip gitse içimden
Biliyordum ki dişi tanrı yaratır yine.

Soydum bir zambak gibi bir bir giysilerini.
Beceriksiz ellerim, yüreğim yanıyordu.
En sonuncu giysiyi çıkarınca şaşırdım
Enginlerden engin bir deniz uzanıyordu.

III
BİRLİKTE YÜZECEĞİZ

Birlikte yüzeceğiz hep bu mavi sularda
Mineden bir denizde, yüzünü anımsatan,
İkimizin de kalbi bir vuruşta atacak,
Bir vuruşta ölümü, karanlığı yadsıtan.

Balıklar izleyecek bizi en derinlerden,
Diyecekler ki gelmiş Külebi, sevgilisi,
Bir martı gibi rüzgâr süzülüp enginlerden
Bırakacak inciden birer ışık dizisi.

Ve inciler boynunda, göğsünde, kollarında
Dizelerimde sözcük gibi parıldayacak,
Yosunlar saçlarında, en gizli yerlerinde,
Yıldızlar gözlerinde yağmur gibi kayacak.

Bu mavi alevleri sevgimiz kutsayacak.

IV
ÜST ÜSTE İKİ DAĞ LALESİ

Üst üste iki dağ lalesi
Bir çift doru at dudakların
Ve arasındaki ince çizgi
Erişilmezliği ayrılıkların.

Hüzün imbiliğinden çekilmiş
Dağlarda yeşeren ak çiğdem!
Öyle bir içkisin ki damla damla
Yüzyıllar boyunca biriken.

Halkın tanrıçası olduğundan
İnandım, benim de tanrıçamsın.
Ellerin, gözlerin ve inceliğinden
Yüreğimden kopmuş bir parçamsın.

Halkın tanrıçası olduğundan
Yüzyıllar boyunca çekilen acısın.
Yine de zamanla savaşa savaşa
Yeşermiş bir kiraz ağacısın.

Pınarsın, ışıklar akan,
Özlemler ardından gelen özlemsin,
Hüzün imbiğinden çekilmiş
Dağ başlarında bir ak çiğdemsin.

V

HER SABAH IŞIĞA KOŞAN

Her sabah ışığa koşan
Sevinciyle bütün serçelerin
Ararken başıma balyoz gibi
İndi yere bakan gözlerin.

Sen omuz silken bir çocuk
Bense yirmisinde başı dik ozan
Şimdiye dek kimseye vurulmamıştım ya
Küçümseme de görmemiştim hiçbir kadından.

Sevgi dediğin yalvaç olmaktır,
Arınmaktır bütün kötülüklerden,
Yıldız ırmakları akan gözlerden
Toprak bir testiyi doldurmaktır.

İçimde sıkışmış katran kuyular
Fışkırıyor sonsuza kara geceler,
Tanrıçam ayrıldıkça sevecenlikten
Ağulu bir mızrak yüreğimi deler geçer.

Sen yoksan bütün güzellikler yok
Sen varken bütün güzellikler var.
Bir demet gelincik dudaklarını
Bir su bardağında önüme koysalar.

VI
GİTTİKÇE UZAKLAŞACAKSIN

Gittikçe uzaklaşacaksın
Süzülen bir kuş gibi değil...
Eski sevdalardan kopup kalmış
Ey süzgün pembe mendil!

Sen bir küçük bulutsun gökyüzünde
Rengi açıldıkça dağılan...
Nasıl derleyip yakalasın
Ölümüne yakınlaşmış bir ozan?

Oysa günden güne çürüyorsun
Biri olsun da kim olursa olsun.
Gözlerinden ışık fışkırdıkça
Beyaz bir gül gibi soluyorsun.

Yaşantı dedikleri serüven acı
Sonunda yitip gideceksin.
Ben dipsiz bir denize gömülürken
Sen de eriyip tükeneceksin.

VII
KIRGINLIĞIM BİR BAYRAK

Kırgınlığım bir bayrak, çırpınıyor içimde
Etekleri tutuşmuş akılsız gelinciğim.
Dışına atıldım ben hüznün de sevincin de
Bir kıyıya bağlanmış boş bir sandal gibiyim.

Çizgili ak mermerden onur yontusu alnın
Gölgelenmesin diye kendi özel tanrıma
Yalvardım gecesinde bu bitmez karanlığın
Avuç avuç yıldızlar saçtım ayaklarına.

Güz yaprakları gibi çiğnettin temizliği
Çürüdü göğsündeki iki küçük böğürtlen,
Yazık, acılar bile bırakıp gitti seni.
Oysa ki pırıl pırıl umut ışığımdın sen.

VIII
YÜZÜNÜ GERGEFLERDE İŞLEDİM

Yüzünü gergeflerde işledim,
Kancık düğümler kaşlarında,
Çamurlu bir deniz gibiydin,
Örümcek nakışlar saçlarında.

Ve uçsuz bucaksızdı hüzün,
Bereketli ürünü gönlümüzün.
Bozkırda yansıyan bir nakış
Yürekten yüreğe köprümüzün.

Ve ne çocuktu kemikli serin
Bir kez avucumda titreyen elin!
Sen ey kimsesizlik ağıtı
Yine de en pembesiydin bitişlerin.

Şimdi nerde aldatmasız yaşantı?
Nerde o gümüşten köprüler?
Nerde umut, nerde sevgi, nerde yiğitlik?
Birer gömüt oldu bütün türküler.

IX
DOĞA ANNE BİLİYOR MUSUN

Doğa anne biliyor musun yorgun bir güvercin
Gökyüzünde nasıl boşlukta kalır?
Uykusuz gecelerde, yitmişlikte, yalnızlıkta
Biliyor musun akşamlar inerken nasıl ağlanır?

Doğa anne yalnızlığı biliyor musun?
Sen nasıl yücelttin, dayanılmaz kıldın?
Coşkun dağ suları gibi akıp geldin
Özlem ve yaşantımın üstüne yığıldın.

Doğa anne biliyor musun gözlerin iki dağ göleti,
Kiraz ağaçlarından damlıyor ılık sesin?
Ah sevişmen, inanamıyorum ey sıcak ırmak
İşte o mırıltılarında benim annemsin.

Beni de, tükenmez özlemi de sen emziriyor,
İmge mavisi sütünle sen besliyorsun,
Her akşamüstü ince rüzgârda
Alnına dökülen saçlarınla sen esiyorsun.

Doğa anne biliyor musun kar nasıl erir,
Irmaklar nasıl akıp tükenir boşluğa?
Tersine ben hiç tükenmiyorum,
Yalnızca, yalnızca, yalnızca
Özleminle gömülüyorum sarhoşluğa.

X
SÜTTEN KESİLMİŞ BU YAŞIMDA

Sütten kesilmiş bu yaşımda
Arayıp duruyorum seni,
Özlem bulutları gökyüzünde
Balonlarda söndürüyor seni,
Ağulu gömlek gece gündüz
Çıkarıp atamıyorum seni.

Gökyüzü temiz tertemiz,
Oysa sen temiz değilsin.
Kimlerin kirlettiği deniz
Olduğunu bile bilemezsin,
Bütün güzellikleri, sevgiyi
Sen unutturdun bana tertemiz.

Elimi uzatınca küçük sobam
Annem oluyorsun sıcak, tertemiz,
Aklım başıma geliyor birden
Kırgın, umutsuz, kimsesiz.

Ey kuşkucu, kaçak oyuncu
Annem değilsin artık sıcak, tertemiz.
Yakamı bırakmıyor gölgen,
Yalnız ellerin kalıyor serin, tertemiz.

İçmek istiyorum doya doya
Ak sütünü senin tertemiz,
Neyleyim ne annemsin sen, ne de gökyüzü,
Ne de bir ak güvercin ılık, tertemiz.

XI
İÇİMDE ÇALKALANAN BİR DENİZ

İçimde çalkalanan bir deniz
Ya da kuşlar uçan bir orman
Çoktan geçip gitmiş gençliğimiz
Anladım ona vurulduğum an.
Arıyorum bir şey yitirmiş gibi.
Şairler gençken ölse daha iyi.

Kömür çağında yaşadığımızdan
Acı, her yerde bir keskin bıçak.
Ne kaldı geçmiş yaşantımızdan?
Onca genç ya çürüdü ya asılacak
Ortaçağ Avrupa'sında gibi.
Şairler gençken ölse daha iyi.

Koparmaya kıyamadığım kır çiçeği
Ayaklar altında çiğnenmeye hazır.
Hani bu dünyada en güzel, en iyi?
Aklığı zambağın gittikçe kararmaktadır,
Belki koynuna da alıyordur o hergeleyi.
Şairler gençken ölse daha iyi.

XII
BİR GÜN BİR KÖY EVİ BACASINDAN

Bir gün bir köy evi bacasından
Kara bir duman göklere çıkacak,
Külebi ölmüş dediklerinde
Umurunda bile olmayacak.

Erzurum taşı gözlerinde
Herkese ışıklar parlayacak,
Yine de belki de birkaç kadın
Benimçin yas tutup boyanmayacak.

O ince mavi bileklerin
Gür çeşmelerden akacak,
Yine de belki de birkaç kadının
Kirpiklerinde damlalar toplanacak.

Sesin, o sıcak kiraz sesin
Sevecenlikle tınlayacak,
Yine de belki de birkaç kadın
Günlerce Meryemana gibi susacak.

Yine de belki de güzelliğin
Yalnız şiirlerimde yaşayacak.

XIII
DAĞITAMIYOR KARANLIĞI

Dağıtamıyor karanlığı özlemim bile
Ey ak bulutların yansıması sen yoksun artık!
Geri gelmiyor yaşantı ölümden sonra.
Hiç boşalmış göller döner mi geriye?

Küçük gümüşten derelerdin sen, akıp gittin!
İnce ince. Yitirdim seni.
Daldırdım ellerimi gölgeni tutamadım.
Bırakmadın yüzünü sularda bile.

Sen ışığıydın ülkemin, zakkum rengi...
Kat kat oldum artık az giden uz giden...
Çorak topraklarımı götürdün ey yağmur!
Oysa bir demet kır çiçeğiydin sevgiden
Pençe pençe dökülüp hava fişeklerinde.

Umut tarlasıydın saçılmış gökyüzünde
Titreşen başakların vardı yıldızlardan.
Güneş bir tırpandı, biçti hepsini
Denizler eriyip çöktü tekliğimizden
Bulamadım yüzünü düşlerde bile.

XIV
TİLKİ SURATLI BİR HERİF

Geldi pezevenk zülüflü
Tilki suratlı bir herif,
Önceden hazırlık yaptı
İki sandalyayı yan yana çekip.

Sonra o geldi, küçücük sağrısını
Dayadı herifin kalçasına,
Güzelim bacakları yanaştı
Bir karganın eğri bacaklarına.

İyi ki boyamış bugün yüzünü
Çokça kirlenmedi öyle.
Arkadaşmışlar, hadi anladık,
Böyle çatışmaz köpekler bile.

Ey zambaklar, ey badem çiçekleri!
Sizin de cinsel işleriniz vardır.
Nasıl olur da kocalı biri
O cüce zamparaya böyle yanaşır?

Ve nasıl bakar baygın baygın
O çingene karası yüze?
Külebi, düş kırgını, bulutlar
Bugün de oturdu yüreğimize.

XV
KİMİ AKILSIZLAR SANACAK Kİ

Kimi akılsızlar sanacak ki
Bir kadın için yazıldı bu şiir.
Oysa ki o dizeler arasında
Bir damla gözyaşı gibidir.

II
ŞİİR YÖNTEMİM

ŞİİR YÖNTEMİM

Kimse yazmamı istemedi.
Beş yaşımda kendim başladım.
Bu yüzden düşkünlüğüm yok.
Ayda yılda bir anımsarım.

Saçılır kır çiçekleri
Ağzımı açtığım zaman.
Sonra birleşir üçü beşi
Birer gümüşten mızrak olur
Gökyüzüne doğru atılan.

En çok yurdumdan söz ettim
Doğayla insanla içli dışlı.
Sevinçler, acılar, özlemler...
Hepsi de çatal dişli.

İlk ustam oldu benim halk
Belleğimde akıp giden ırmak...
Köylü diliyle türkü çağırdım
Onlarla gülüp ağlayarak.

İkinci ustamsa doğa
Şiirlerimde alın terim.
Bozkır türküsüyle doldu ciğerlerim.
Taşları düzleyen rüzgâr gibi
Doğayla yontuldu dizelerim.

./..

Üçüncü ustamdı kadınlar.
Tekdüze yaşantıya.
Kaynar dururlar semaver gibi.
Onlar öğretti bana sevgiyi.
Gözleri çıra gibi yanar.
Ak badem olur tenleri.
Güvercin kanadına benzer elleri.

Eritip yüreğimde sevgiyi, acıyı özlemi
Kurşun döker gibi döktüm tası.
Her biri bir başka biçim aldı.
Oyunlarda şeytanların aynası.

İşte doğrusu sözgelimi
Dokuyup yol üstüne attıklarım
Birer küçük köylü kilimi.

BİBLİYOGRAFYA

1.
ADAMIN BİRİ
(1936-1946)

İlk baskısı 1946'da özel olarak (Abidin Dino'nun resimleriyle); ikinci baskısı (1954), üçüncü baskısı (1963), dördüncü baskısı (1969, *Şiirler*) Varlık Yayınevi'nce; beşinci baskısı seçmelerde (1973, *Türk Mavisi* içinde) Bilgi Yayınevi'nce; altıncı baskısı (1977, *Sıkıntı ve Umut*) Cem Yayınevi'nce yayımlanmıştır. Adam Yayınları'nca basılan *Bütün Şiirleri* (1982, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1996) yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci, on üçüncü, on dördüncü baskıları oluşturmaktadır.

2.
RÜZGÂR
(1936-1949)

İlk baskısı (1949), ikinci baskısı (1954), üçüncü baskısı (1962), dördüncü baskısı (1969, *Şiirler*) Varlık Yayınevi'nce; beşinci baskılsı seçmelerde (1973, *Türk Mavisi* içinde) Bilgi Yayınevi'nce; altıncı baskısı (1977, *Sıkıntı ve Umut*) Cem Yayınevi'nce yayımlanmıştır. Adam Yayınları'nca basılan *Bütün Şiirleri* (1982, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1996) yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci, on üçüncü, on dördüncü baskıları oluşturmaktadır.

3.
YEŞEREN OTLAR
(1949-1954)

İlk baskısı (1954), ikinci baskısı (1959), üçüncü baskısı (1969, *Şiirler*) Varlık Yayınevi'nce; dördüncü baskısı seçmelerde (1973, *Türk Mavisi* içinde) Bilgi Yayınevi'nce; beşinci baskısı (1977, *Sıkıntı ve Umut*) Cem Yayınevi'nce yayımlanmıştır. Adam Yayınları'nca basılan *Bütün Şiirleri* (1982, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1996) altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci, on üçüncü baskıları oluşturmaktadır.

Ozan bu yapıtıyla Türk Dil Kurumu'nun (1955) yazın ödülünü almıştır.

4.
ATATÜRK KURTULUŞ SAVAŞINDA
(1950)

İlk baskısı (1952) Yenilik Yayınevi'nce (Nurullah Berk'in resimleriyle); ikinci baskısı (1954'te, *Yeşeren Otlar*'a eklenerek), üçüncü baskısı (1969, *Şiirler*) Varlık Yayınevi'nce; dördüncü baskısı (1973, *Türk Mavisi* içinde) Bilgi Yayınevi'nce; beşinci baskısı (1977, *Sıkıntı ve Umut*) Cem Yayınevi'nce; al-

tıncı baskısı (1981) Kültür Bakanlığı'nca (Turan Erol'un resimleriyle) yayımlanmıştır. Adam Yayınları'nca basılan *Bütün Şiirleri* (1982, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1996) yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci, on üçüncü, on dördüncü baskıları oluşturmaktadır. Birçok seçki, dergi ve oratoryo kitapçığında da tümü basılan bu yapıt için Ferit Tüzün orkestrayla fon müziği (1951); Nevit Kodallı "Atatürk Oratoryosu"nu (1951) bestelemişlerdir.

5.
SÜT
(1954-1960)

İlk baskısı (1965) Hisar Yayınevi'nce; ikinci baskısı (1969, *Şiirler*) Varlık Yayınevi'nce; üçüncü baskısı seçmelerde (1973, *Türk Mavisi* içinde) Bilgi Yayınevi'nce; dördüncü baskısı (1977, *Sıkıntı ve Umut*) Cem Yayınevi'nce; yayımlanmıştır. Adam Yayınları'nca basılan *Bütün Şiirleri* (1982, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1996) beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci baskıları oluşturmaktadır.

6.
TÜRK MAVİSİ
(1960-1973)

İlk baskısı (1973, seçmelerle birlikte) Bilgi Yayınevi'nce yapılmıştır. Adam Yayınları'nca basılan *Bütün Şiirleri* (1982, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1996) ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu baskıları oluşturmaktadır.

7.
YANGIN
(1960-1980)

İlk baskısı (1980) Derinlik Yayınevi'nce yapılmıştır. Adam Yayınları'nca basılan *Bütün Şiirleri* (1982, 1985, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1996) ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, baskıları oluşturmaktadır.

8.
GÜZ TÜRKÜLERİ
(1980-1983)

İlk baskısı (1991) Başak Yayınları'nda yapılmıştır. Bu kez *Bütün Şiirleri*'ne eklenmiştir.

İÇİNDEKİLER

1.
ADAMIN BİRİ (1936-1946)
Evvel Zaman 11
İstanbul 12
Özlem 13
Hikâye 14
Sıvas Yollarında 16
Sevda Peşinde 17
Akşamlar Hey Akşamlar 19
Harp İçinde 20
Adamın Biri 21
Dünyamız 23
Yirminci Yüzyılın İlk Yarısı 27
Uçak Yolculuğu 28
Kadınlar 29
Mehmet Ali 30
Mehmet Ali'nin Beşiği Sallanıyor 31
Çarşı 32
İşte Şu Gördüğüm Deniz 33
Yağmur 34
Nasıl Sevmezsin Bu Dünyayı 35
Otobüs 36
İlkbahar Geldi 37
Özgürlük 38
Yurdumuz 39
Çiçekle Konuşma 41
Masaldaki Yalnızlık 42
Masaldaki Çocuk 43
Yaşamak 44
Sonbahar Geliyor 46
Sevda 47
Tabanca 48
Yeni Gelin 49
Resim 50
İzin 51
Sabret 52
Güzelleme 53

2.
RÜZGÂR (1936-1949)
Rüzgâr 59
Cebeci Köprüsü 61
Günler Bana Bir Hikâye Anlattı 62
Bir Yılbaşı Gecesi 64
Şimdi 66

Çare 68
Kadınlar 71
Deniz Kıyısı 74
İstanbul'daki 75
Haziran 76
Temmuz 77
Dost 78
Yakınma 79
S. 80
Çocuklar 85
Kuşun Hikâyesi 87
Esma'nın Hikâyesi 89
Zerdami Ağacı 91
Bakî 95
Karacaoğlan'a 96
Guillaume Apollinaire 97
Nurullah Ataç'a 99
Dostlara Türkü 100
Yolculuk 103
Bizim Dağlar 104
Denizin Getirdikleri 105
Yurdum 108
Atatürk'e Ağıt 110
Son 115

3.
YEŞEREN OTLAR (1949-1954)
Ölümlü İnsanlar İçin 119
İkinci Kişi 120
Yeşeren Otlar 122
Eski Bahçe 123
Tokat'a Doğru 125
Tokat'a Girerken 126
Paris 127
Küçük Haberci Bulut 128
Diken 129
Çoban 131
Yağan Kar ile Düşünmeyen Adam 132
Faydasız Deniz 133
Türküler 134
Farenin Ölümü 139
Bir Gemi, Bir Adam 140
Sevda Bahçesi 141
Cehennemde 142
Deniz Boyunca 144
Dişi 145
Zamane 146
Kendisi 147
Küçük Hanımın Sevdası 14

Kayıp Sevda 149
Elma Yiyen Kadın 150
Avrat 151
Kayıpta 152
Kendimce 153
Çürüyen Otlar 154
Ölmüş 156
Güz Yorumu 157
Kış Yorumu 158
Yaz Yorumu 159
Küçük Çeşme 160
Yağmur Altında 161

4.
ATATÜRK KURTULUŞ SAVAŞINDA (1950)

5.
SÜT (1954-1964)
Tek Tanrı Sevi 183
Şimdi İzmir'de 184
Köy Öğretmenleri 185
Süt 188
Alacakaranlıkta 189
Gizli Sevda 190
Ülser 191
Bir Umut 192
Batı 193
Tereke 194
Varsağı 195
İnsanlar 196
Basmane 197
Helal 198
Yurt 199
Açık 200
Eldesiz Çağrı 201

6.
TÜRK MAVİSİ (1960-1973)
Türk Mavisi 205
Mutluluk 207
Güzelleme 208
Ak ile Kara 209
Biz 210
Karanlıkta 211
Giden 213
Küçücük 214
Dönem 215
Yitmiş 216
Batı Yağmuru 218
Yurdumdan 219

7.
YANGIN (1960-1980)

Yangın 223
Gömüt 224
Ağıt 225
Doğu 226
Uçak Alanı 227
28 Nisan 228
İkinci Cumhuriyet 231
Menteşe 232
Ceyhun Atuf Kansu İçin Köylü Biçeminde Ağıt 233
Bir Küçük Pembe Bulut 234
Kadınlar III 235
Bilinmeyen 236
Kadınlar, Ülkeler, Denizler 237
Güneşli Çayır 240
Yirminci Yüzyılın İkinci Yarısı 241
Acı Dönem I 242
Acı Dönem II 243
Bir Damla Deniz 245
Amerika 246
Bir Bataklık Türküsü 247
Bir Mutsuzluk Türküsü 248
Sen Türkiyesin 249

8.
GÜZ TÜRKÜLERİ (1980-1983)

Gel Seninle Resim Yapalım 255
Bir Kuşluk Vakti Geldi 256
Birlikte Yüzeceğiz 257
Üstüste İki Dağ Lalesi 258
Her Sabah Işığa Koşan 259
Gittikçe Uzaklaşacaksın 260
Kırgınlığım Bir Bayrak 261
Yüzünü Gergeflerde İşledim 262
Yorgun Bir Güvercin 263
Sütten Kesilmiş 264
İçimde Çalkalanan Bir Deniz 265
Bir Gün Bir Köy Evi Bacasından 266
Dağıtamıyor Karanlığı Özlemin Bile 267
Tilki Suratlı Bir Herif 260
Kimi Akılsızlar Sanacak ki 269
Şiir Yöntemim 273

Yayımlayan: Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.
Kapak: Ana Basım Sanayi A.Ş.
İç Baskı: Şefik Matbaası

CAHİT KÜLEBİ
bütün şiirleri

Bu kitap, Cahit Külebi'nin *Adamın Biri* adlı ilk kitabından yayınevimizdeki 8. basımına bu kez kattığımız en yeni yapıtı *Güz Türküleri* de içinde olmak üzere, bütün şiirlerini kapsıyor. Kaynağını halk kültüründen alan, Anadolu insanının sıkıntılarını, yaşama savaşımını, umutlarını yaşatan yüce bir yapıt.

"Cahit Külebi, aydın bir saz şairi içtenliği, bir Karacaoğlan rahatlığı ve temiz bir dil ile, zaman zaman kötümser, güvensiz kendi türküsünü söyledi. Yarım kafiyeler, iç sesler, duygu ve düşüncelerine eklediği zarif benzetmeler ve söyleyişindeki titizlikle en sevilen şairler arasına girdi."
– Behçet Necatigil

"Ben teşbihten haz etmem... Niçin şiirlerini seviyorum? Külebi bu işi ustalıkla idare etmesini biliyor da ondan. Onun başka şiirlerinde de bazı teşbihler gördüm, onları da sevdim... Bu teşbihleri teşbihten saymamak lazım. Burada teşbih hudutlarının dışına çıkan bir ifade kuvveti var... "Külebi eskilerin mecaz-ı urfi dedikleri halk mecazlarını kullanıyor. Bal gibi, mis gibi, gül gibi vb.
"Bu şiir gelecek yıllara Cahit Külebi devrinin bir tarihi olarak kalacak... Külebi'nin şiirlerini okumakla doyamıyorum."
– Orhan Veli Kanık, 1946

"Humor – ses – ses... Külebi'de temel öğe müziktir. Kırın şairi... Cahit Külebi Türkiye coğrafyasının şiirini yazıyor.
"Hiçbir şair şiiri bitirmeyi Cahit Külebi gibi bilemez."
– Cemal Süreya

Cahit Külebi (d. 1917, Zile, Çeltek köyü) Sıvas Lisesi'ni (1936), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni (Yüksek Öğretmen Okulu, 1940) bitirdi. 1940-1943 arasında Bulgaristan sınırında askerlik, 1943'te Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği; 1956-1972'de Milli Eğitim Bakanlığı müfettişliği, başmüfettişliği, kültür ataşeliği, müsteşar yardımcılığı; 1951-1983 yıllarında Türk Dil Kurumu üyeliği, "Türk Dili" dergisi kuruculuğu, Yönetim Kurulu üyeliği, bu kurumun Genel Yazmanlığını; 1983'te SODEP ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti kuruculuğu ve Merkez Yönetim Kurulu üyeliği yaptı.

0016934

9 78975 418040
ISBN 975-418-040-7
ADAM
adam 38